Ազգ
Azg armenian daily
11 ՄԱՐՏ 1997 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 45 (1299)

ՆԱՏՕ-Ռուսաստան՝ դիրքորոշումների մերձեցում

10 ՄԱՐՏ, DW. Ռուսաստանին եւ ՆԱՏՕ-ին, ըստ ամենայնի, հաջողվեց մոտեցնել իրենց դիրքորոշումները դաշինքի ընդարձակման վերաբերյալ: Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Սոլանայի եւ Ռուսաստանի ԱԳ ղեկավար Պրիմակովի կիրակի օրը Մոսկվայում տեղի ունեցած բանակցությունները բնութագրեց որպես դրական: Ըստ ՆԱՏՕ-ի աղբյուրների, Սոլանան Պրիմակովին փոխանցեց համաձայնագրի 15 էջանոց նախագիծը: Այդ փաստաթղթում, սակայն, ոչինչ չի ասվում տարակարծություններ առաջացնող շատ հարցերի մասին: Երկուշաբթի Սոլանան Մոսկվայից մեկնեց 7-օրյա այցի՝ Ղազախստան, Կիրգիզիա, Ուզբեկստան եւ Թուրքմենիա:

Իրանն ու Թուրքիան ձգտում են նորմալ կապերի

10 ՄԱՐՏ, DW. Իրանը եւ Թուրքիան մտադիր են հաղթահարել լարված հարաբերությունների ժամանակահատվածը եւ վերականգնել նորմալ, բարիդրացիական կապերը: Այդ մասին Անկարայում հայտարարեց Իրանի արտգործնախարար Վելայաթին՝ Թուրքիայի կառավարության հետ իր երկօրյա բանակցություններից առաջ: Վելայաթիի այցը Թուրքիա՝ 2 երկրների միջեւ առաջին բարձր մակարդակի շփումն է այն բանից հետո, երբ Թեհրանն ու Անկարան փետրվարին փոխադարձաբար դիվանագետների վտարեցին:

ԵՐԵՎԱՆ

«Նախագահը ցավում է, որ վարչապետը չի կարող շարունակել պաշտոնավարությունը»

Լեւոն Զուրաբյանի բրիֆինգը վարչապետի հրաժարականի առթիվ

Մարտի 10-ին տեղի ունեցավ ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղար պրն Լեւոն Զուրաբյանի բրիֆինգը: Պրն Զուրաբյանը ամենասկզբից նշեց, թե վարչապետ Արմեն Սարգսյանի առողջական վիճակի պատճառով ներկայացրած հրաժարականի նկատմամբ հասարակական հետաքրքրությունն այնքան մեծ է, այդ առթիվ իր ստացած հեռախոսազանգերն այնքան շատ են, որ անհրաժեշտ է համարել բրիֆինգ անցկացնել պատասխանելու հուզող հարցերին: Այնուհետեւ նա արեց այսօրինակ հայտարարություն. «Նախագահը ցավում է, որ վարչապետի առողջական վիճակը թույլ չի տալիս նրան շարունակելու պաշտոնավարությունը: Արմեն Սարգսյանը կարճ ժամանակում շահեց հասարակության լայն խավերի վստահությունն ու փոխհամակրանքը, եւ նրա աշխատանքը վարչապետի պաշտոնում խոստումնալից մեկնարկ ուներ: Ուստի մեր ամբողջ ժողովրդի համար իրադարձությունների նման ընթացքը, իհարկե, ցնցում էր:

Ստեղծված իրավիճակում նախագահը կձեռնարկի անհրաժեշտ քայլեր ըստ Սահմանադրության պահանջների»:

Պրն Զուրաբյանը հղանցիկ անդրադարձ կատարեց նաեւ արտաքին քաղաքական օրերին, նշելով, թե «Ղարաբաղի խնդրի շուրջ բանակցությունները նոր էտապ են մտնում: Մարտի 17-ին Փարիզում կկայանա «Եռյակի» հավաքը, իսկ ապրիլի 3-5-ը Մոսկվայում արդեն կհավաքվի Մինսկի խումբը, եւ հակամարտության կողմերի հետ հանդերձ բանակցությունները, փաստորեն, երկարատեւ դադարից հետո, կվերսկսվեն»:

Նախագահի մամլո քարտուղարի հայտարարության երկրորդ մասը լսելյան ընդունվեց «ի գիտություն», իսկ ահա վարչապետի հրաժարականի առթիվ լրագրողները փորձեցին ինչ-ինչ մանրամասներ ճշտել: Ցավոք, ապարդյուն: Պրն Զուրաբյանը սովորականից ավելի զուսպ էր: Մասնավորապես չհաջողվեց մեկնաբանություն ստանալ, թե ի՞նչ ասել է «նախագահը կձեռնարկի անհրաժեշտ քայլեր ըստ Սահմանադրության պահանջների»: Այդ առթիվ տված հարցին մամլո քարտուղարն ուղղակի պատասխանեց, թե «ավելին ասել չի կարող»: Մյուս հարցերից պարզվեց միայն, որ վարչապետի հրաժարականը նախագահը պաշտոնապես դեռեւս չի ընդունել, սակայն «ով ծանոթ է վարչապետի ասուլիսի նյութերին, այդտեղի հարց չի տա», այսինքն՝ հրաժարականը կընդունվի: Պարզաբանվեց նաեւ, որ վարչապետի հրաժարականը չի նշանակում ողջ կառավարության հրաժարական: Իսկ բոլորին հետաքրքրող այն հարցին, թե ո՞վ կլինի նոր վարչապետը, պրն Զուրաբյանը բառացիորեն պատասխանեց. «Մի քիչ համբերություն ունեցեք եւ ամեն ինչ կիմանաք»: Մամլո քարտուղարը նշեց, թե նոր վարչապետի նշանակումն անկախ «ինչ-որ ժամկետ կպահանջի, բայց հստակ ժամկետներ ես ձեզ չեմ կարող ասել»:

ՌՈՒԲԻՆԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՐՑԱԽ

«Հաղթանակը մերը պետք է լինի»

Արցախյան թեմի առաջնորդի խոսքը ԼՂՀ ժողովրդին

«Անկախության հասնելու համար մենք պետք է արիաբար տանենք նյութական բոլոր զրկանքները: Եկեք այսօրվա մեր վիճակը հաղթահարենք համբերությամբ, միայն թե հաղթանակը մեր լինի: Կդիմանանք եւ սովին, եւ դրամի պակասությանը, միայն թե ազատ լինենք: Մի քիչ էլ համբերենք եւ կհասնենք մեր նպատակին: Սա իմ կոչն է, պատգամը, իմ խնդրանքը արցախցիներին», արցախահայությանն ուղղված

այս կոչով մարտի 7-ին հանդես եկավ Արցախյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը, ելույթ ունենալով ԼՂՀ հեռուստատեսությամբ: Անդրադառնալով ԼՂՀ-ում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին, սրբազանը մասնավորապես ասաց. «1988-ին Ադրբեջանից գնացքներով մեզ էին ուղարկում շինանյութեր, մթերք, կահույք եւ մենք պատասխանում էինք. մեզ այդ հարստությունները պետք չեն, մեր ժողովրդին պետք է անկախություն: Ամեն մի հայ ասում էր. թող սոված լինենք, միայն թե չապրենք Ադրբեջանի լծի տակ: Հրեաները 40 տարի քայլում էին անապատում մինչեւ իրենց Ավետյաց երկիր: Մի՞թե մենք մի քանի ամիս, մի քանի տարի պատրաստ չենք նեղություն կրելու, որպեսզի հասնենք կատարյալ հաղթանակի»: Թեմի առաջնորդը կոչ արեց բոլոր արցախցիներին չվհատվել, չընկճվել եւ չկորցնել հույսը ԼՂՀ ապագայի նկատմամբ. «Թող Աստծո համբերությունը, զորությունը ամրապնդեն ձեզ եւ տանեն մինչեւ կատարյալ հաղթանակի: Մաղթում եմ համբերություն եւ տոկունություն», ասաց Պարգեւ եպս. Մարտիրոսյանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Ափսո՜ս

Իրոք, վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հրաժարականը ցնցեց մեր հասարակությանը եւ դրա պատճառը, անշուշտ, Լոնդոնից նրա համեցող վերադարձի մասին շրջող տարաձայնությունները չէին, որոնք, համենայնդեպս, ինչ-որ տեղ նախապատրաստել էին հասարակական կարծիքը նման ելքի՝ հրաժարականի համար: Ցնցման բուն պատճառը հուսալի հենարանից զրկվելու գիտակցությունն էր:

Սեպտեմբերյան տխուր իրադարձություններին հաջորդած համընդհանուր հուսախաբության ֆոնի վրա նրա կերպարը շատ-շատերի համար պայծառ երեւույթի էր վերածվել, բարմ, անգամ փրկարար: Եվ շատերը, նույնիսկ ՀՀ նախագահին հակառակ ճամբարից, խոստովանում էին, որ Արմեն Սարգսյանի վարչապետ նշանակումը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ամենախելամիտ քայլերից մեկն էր...

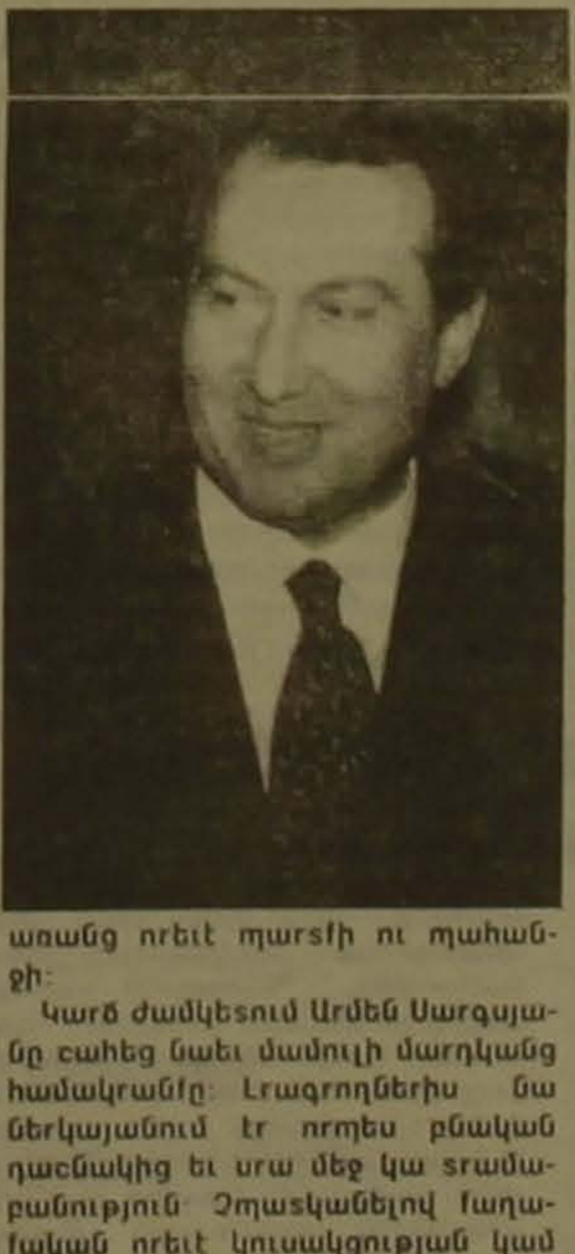

Իբրեւ վարչապետ դեռեւս գրեթե ոչինչ անել չհասցրած՝ Արմեն Սարգսյանին հաջողվել էր շահել ժողովրդի համակրանքը: Եվ հայաստանյան մենթալիտետի պայմաններում այդ բացառիկ ձեռքբերումը խոստանում էր դառնալ երիտասարդ վարչապետի ամենահուսալի դրամագլուխը:

Այդ դրամագլուխը ձեռք էր բերվել ժողովրդին սրտամոտ եւ երկրի ամենահրատապ հարցերին առնչվող նրա ելույթներով, Աղետի գոտի, Արցախ, դպրոց կատարած նրա քննական այցերով: Նաեւ, որ պակաս կարեւոր չէ, նրա բաց դեմքով, հայացքի ու խոսքի շիտակ արտահայտությամբ, անխտիր բոլորին բացվելու պատրաստակամությամբ:

Հասարակական գիտակցության մեջ Արմեն Սարգսյանը ներկայանում է նաեւ որպես մի պաշտոնատար, որ խորհրդային ժամանակների նոմենկլատուրային որեւէ բեռ չի բերում հետը, ոչ էլ «Շարժման մասնակից» լինելու ցցուն պիտակը: Նա կյանքից դժգոհների բանակից չէ, ոչ էլ ծախողների: Ընդհակառակը, ստացել էր լավագույն կրթությունը, որ կարող էր նախկին հասարակարգը տալ: Սակայն որպես պետական գործիչ նոր երեւույթ է, մեր նորանկախ երկրի, մե՛ր կադրը, առանց որեւէ պարտքի ու պահանջի: Կարճ ժամկետում Արմեն Սարգսյանը շահեց նաեւ մամուլի մարդկանց համակրանքը: Լրագրողներին նա ներկայանում էր որպես բնական դաշնակից եւ սրա մեջ կա տրամաբանություն: Չպատկանելով քաղաքական որեւէ կուսակցության կամ որեւէ այլ խմբավորման, հետեւաբար չունենալով քաղաքական որեւէ հենարան, Արմեն Սարգսյանի իրական հենակետը պետք է դառնար հասարակական կարծիքը, հետեւաբար՝ հասարակական կարծիք ստեղծողները: Եվ այդ դաշինքը խոստանում էր լինել ամուր, կայուն:

Իհարկե, կարող են առարկել ինձ աջից թե ձախից, որ իբրեւ վարչապետ Ա. Սարգսյանը իրականացնելու էր պետական ծրագիր, քաղաքականություն: Համաձայն լինելով հանդերձ կուզենայի հիշեցնել ամերիկյան հայտնի ֆիլմի վերնագիրը՝ «Երգի՛չը, եւ ոչ թե երգը»:

Հիմա՝ մաղթենք, որ շուտ հաղթահարի հիվանդությունը, եւ ինչպես մամուլի հեռախոսային ասուլիսին էր ասում՝ շուտ վերադառնա Հայաստան «ծառայելու պետությանն ու ժողովրդին»:

Հ. Ա.

ՀՀ ԱԳՆ-ն կոչ է անում Ադրբեջանին հրաժարվել սադրիչ քաղաքական պատերազմից

«Վերջերս Ադրբեջանը ձեռնարկել է չարամիտ քաղաքական արշավ, որը հետապնդում է Հայաստանի, Լեռնային Ղարաբաղի եւ ամբողջ խաղաղության գործընթացը վարկաբեկելու նպատակ: Հիմնված լինելով միայն ապատեղեկատվության եւ անհիմն մեղադրանքների վրա, Ադրբեջանի այդ գործողությունները պետք է դատապարտվեն, որովհետեւ դրանք ոտնահարում են տարրական էթիկայի սկզբունքները եւ միջազգային ընդունված նորմերը:

Հայաստանի ԱԳՆ-ն ափսոսանք է հայտնում, որ Ադրբեջանը ձեռնարկել է նման ապակառուցողական եւ վնասակար քաղաքարշավ այն պահին, երբ Մինսկի խմբի նորաստեղծ համանախագահությունը, ավելի քան երեք ամիս ընդմիջումից հետո, վերջապես որոշել է ապրիլի սկզբին Մոսկվայում վերսկսել Մինսկի գործընթացը:

Ադրբեջանի հրահրումն ու կեղծ տեղեկությունների տարածումը չի համապատասխանում զիջումների եւ վստահության հաստատման այն մթնոլորտին, որը ձեւականորեն պաշտպանվում է Ադրբեջանի կողմից: Իրականում նման վարվելակերպը կանխորոշում եւ վտանգում է որեւէ հնարավոր առաջընթաց Մոսկվայում կայանալիք բանակցություններում՝ սպառնալիք հանդիսանալով փխրուն հրադադարի համար եւ սրելով լարվածությունը տարածաշրջանում:

Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը ցանկանում է հավաստել, որ այդ գործողությունները չեն արտացոլում Ադրբեջանի իշխանությունների չափավոր հատվածի իրական մտադրությունները եւ կոչ է անում Բաքվի իշխանություններին տուրք չտալ նրանց, ովքեր ցանկանում են շահարկել իրադրությունը եւ հասնել տարածաշրջանում իրավիճակի հետագա վատթարացման:

Հայաստանը վերահաստատում է իր վճռականությունը աջակցելու հրադադարի պահպանմանը, խուսափելու քաղաքական առճակատումից, ինչպես նաեւ պատրաստ է կատարել խաղաղության հաստատման համար անհրաժեշտ փոխզիջումները: Հայաստանը կոչ է անում Ադրբեջանին հրաժարվել սադրիչ քաղաքական պատերազմից եւ փոխարենը կենտրոնանալ խաղաղ գործընթացի վրա, ավելի կառուցողաբար ներգրավվել հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը՝ հիմնվելով փոխզիջումների եւ բարի կամքի վրա»:

ԲԱՔՈՒ

Տուլեեւի հայտարարությունը փաստական հիմք չունի

ԲԱՔՈՒ, 10 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՊՀ-ի հետ համագործակցության Ռուսաստանի նախարար Տուլեեւի տեղակալը Բաքվում «Ազադլիգի» թղթակցի հետ կայացած հարցազրույցի ժամանակ հաղորդել է, թե Հայաստանին ռուսական զենքի անօրինական մատակարարումների մասին Տուլեեւի հայտարարությունը հիմնված է միայն լրատվության զանգվածային միջոցների հաղորդումների վրա: Փոխնախարարը հաղորդել է, որ Տուլեեւի հայտարարությունը սխալ են համարել, քանի որ Ռուսաստանից Հայաստան զենքի անօրինական փոխադրումն ապացուցող կոնկրետ փաստեր չկան: Բայց, ինչպես հայտնի է, Տուլեեւը «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական խմբագրության թղթակցի հետ զրուցելիս հաղորդել էր, որ ինքը այդ մատակարարումները փաստող ապացույցներ ունի: Ապացուցող փաստեր չունենալու մասին Ռուսաստանի փոխնախարարի հայտարարությունը տհաճ վիճակի մեջ է դնում ոչ միայն Տուլեեւին, այլեւ Ադրբեջանի արտգործնախարարությանն ու խորհրդարանին, որոնք հանդես են եկել կտրուկ հայտարարություններով:

Տուլեեւի տեղակալի հետ զրույցին ներկա էր նաեւ Ադրբեջանում Ռուսաստանի դեսպանության խորհրդականը: Վերջինս նշել է, որ անհրաժեշտ է հարցով դիմել պաշտպանության նախարարություն՝ արդյոք նման փաստ եղե՞լ է, թե՞ ոչ: Եթե այո, թող համապատասխան գնահատական տան եղած հաղորդումների համաձայն: Ռուսաստանի Դաշնության Պետդումայում ունկնդրում է անցկացվելու Տուլեեւի հայտարարության առթիվ: Սակայն Ռուսաստանի ներկայացուցիչները հաղորդել են, թե իրենք տեղեկություն չունեն այդ մասին:

Պետդումայի միջազգային հարցերի կոմիտեի նախագահ Ռ. Աբդուլատիպովը ժամանել էր Բաքու, որտեղ հանդիպում էր ունեցել Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիեւի հետ: Քննարկվել էին Կովկասի հիմնախնդիրները եւ հակամարտությունների կարգավորման ուղիները: Ռ. Աբդուլատիպովը Ադրբեջանի հեռուստառադիոյի հեռարձակած հարցազրույցի ժամանակ նշել է, որ ոչ մի պետություն իրավունք չունի զենք մատակարարելու հակամարտող պետությանը:

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Էդ. Նալբանդյան. «Եգիպտոսը մեծ կարեւորություն է տալիս Հայաստանի հետ հարաբերությունների զարգացմանը»

Լրանում է հայ-եգիպտական հարաբերությունների հինգ տարին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս ամիս լրանում է հայ-եգիպտական դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման հինգ տարին:

Եգիպտական առաջին պատվիրակությունը Երեւան այցելեց 1992 թ. նոյեմբերին: 120 հոգիանոց պատվիրակության կազմում էին տնտեսական ոլորտի նախարարությունների, գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներ: Այն անկախացումից հետո Հայաստան այցելած օտարերկրյա առաջին խոշոր տնտեսական պատվիրակությունն էր:

Նույն թվականի մայիսին Եգիպտոս այցելեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Այցի ընթացքում Հայաստանի եւ Եգիպտոսի միջեւ ստորագրվեց տնտեսական եւ գիտատեխնիկական համագործակցության մասին պայմանագիր, որի հիման վրա էլ ստեղծվեց միջկառավարական հանձնաժողով: Հանձնաժողովի առաջին նիստը տեղի է ունեցել 1996 թ. հունիսին Երեւանում: Երկրորդ նիստը նախատեսվում է այս տարի մայիսի երկրորդ կեսին Եգիպտոսում:

Վերջերս Եգիպտոսի ԱԳ փոխնախարար Մուհամմադ Ֆաթհի ալ-Շազլիի Հայաստան կատարած պաշտոնական այցի կապակցությամբ Երեւանում էր Եգիպտոսում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Էդուարդ Նալբանդյանը:

Արմենպրեսի թղթակցի հետ ունեցած կարճատեւ զրույցում նա ասաց, որ Եգիպտոսը մեծ հետաքրքրություն է ցուցաբերում գիտատեխնիկական բնագավառում Հայաստանի հետ համագործակցությունը զարգացնելու հարցում: Փորձագետների փոխայցելությունների արդյունքում պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի մի շարք գիտահետազոտական կենտրոնների հետ:

Եգիպտոսում ստեղծված է ԱՊՀ երկրների հետ համագործակցության հիմնադրամ: Հիմնադրամի շրջանակներում Եգիպտոսը մոտ 180 փորձագետ է հյուրընկալել Հայաստանից:

Եգիպտոսի ԱԳ նախարար Ամր Մուսայի հրավերով, մարտի 16-ին Եգիպտոս կայցելի արտաքին գործերի նախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը: Ապրիլին սպասվում է գյուղատնտեսության նախարար Վլադիմիր Մովսիսյանի, իսկ մայիսին արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանի այցը Եգիպտոս: Դարձյալ մայիսին Հայաստան է այցելելու Եգիպտոսի առողջապահության նախարարը: Այցի ընթացքում նախատեսված է Երեւանում դեղորայքի մեծ ցուցահանդեսի կազմակերպում:

Էդուարդ Նալբանդյան եւ Ամր Մուսա

Էդ. Նալբանդյանը միջազգային հարաբերությունների առումով Հայաստանի համար Եգիպտոսը կարեւոր երկիր համարեց ոչ միայն Միջին Արեւելքի շրջանում: Դեսպանը նշեց, որ թե Արաբական լիգայում, թե Աֆրիկյան միասնության կազմակերպությունում, թե Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպությունում Եգիպտոսը եւ քաղաքական եւ տնտեսական կարեւոր նշանակության երկիր է եւ մեծ դեր ունի թե շրջանային, թե միջազգային հարաբերություններում:

Դեսպանը տեղեկացրեց, որ եգիպտական տարբեր պատվիրակությունների եւ բարձրաստիճան ներկայացուցիչների գնահատմամբ, Հայաստանը կարեւոր խաչմերուկ է եւ առանցքային դեր ունի տարածաշրջանում: Այս իմաստով Եգիպտոսը մեծ կարեւորություն է տալիս Հայաստանի հետ հարաբերությունների զարգացմանը, ասաց Եգիպտոսում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպանը:

Այն հարցին, թե ինչպե՞ս է իրեն զգում Եգիպտոսում, Էդ. Նալբանդյանը պատասխանեց, թե այդ երկիրն իր համար անծանոթ տեսություն չէ: Էդ. Նալբանդյանը Եգիպտոսում աշխատել է շուրջ 12 տարի. ԽՍՀՄ դեսպանությունում որպես խորհրդական, այնուհետեւ ՌԴ դեսպանությունում, վերջին հինգ տարում՝ ՀՀ դեսպանությունում: Եգիպտոսը ոչ միայն բուրգերն են ու սֆինքսները կամ այն քաղաքակրթությունը, որի մասին մենք գիտենք, ասաց Էդ. Նալբանդյանը: Այնտեղ ապրում է շատ բարի եւ հյուրընկալ մի ժողովուրդ, որին կարելի է միայն սիրել ու հարգել:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԸՆՏԱՆԻՔ

Միքայել Հայրապետյանը բուժման կարիք ունի

Երեկ այցելեցինք «Երեւանյան օրեր» եռօրյայի խմբագրություն՝ փորձելով հավելյալ տեղեկություններ ստանալ ուրբաթ օրվա միջադեպի առնչությամբ: Պարզվեց, որ Միքայել Հայրապետյանը հիվանդանոցում է եւ բժիշկների հսկողության տակ կլինի եւս 10-15 օր: Արձանագրվել է ուղեղի ոչ շատ ուժեղ ցնցում, տեսողության կտրուկ անկում, ճակատի շրջանում՝ թեթեւ արյունազեղումներ: Թերթի աշխատակիցները միջադեպը չկապեցին որեւէ կոնկրետ հրապարակման հետ, քանի որ «քննադատությունը եղել է թերթի կենսակերպը», հատկապես 8-րդ էջի «Արարման 8-րդ օր» բաժնում շոշափվել են բազմաթիվ հեղինակավոր անուններ, որոնցից յուրաքանչյուրը «վրեժխնդիր լինելու» հիմքեր կարող էր ունենալ: Համենայն դեպս, հարձակումը Հայրապետյանի համար անակնկալ չի եղել, մանավանդ՝ վերջին շաբաթվա ընթացքում, ասացին մեր զրուցակիցները:

Ավելացնենք, որ շաբաթ օրը Մ. Հայրապետյանը մամուլի ասուլիս էր հրավիրել խմբագրատանը: Նախորդ օրն իր նկատմամբ երկու անհայտ անձանց կողմից կատարված ահաբեկչությունը մանրամասն նկարագրելուց հետո, նա հայտարարել էր, որ իր խոշտանգումը քաղաքական նպատակ էր հետապնդում, հետեւաբար դեպքի ամբողջ պատասխանատվությունը ընկնում է իշխանությունների վրա: Նա ասել էր, որ հանցագործության բացահայտման հույս չունի, որովհետեւ անցնող մի քանի տարիներին արդեն մոտ 2 տասնյակ լրագրողներ են արժանացել նման բախտի, սակայն այդ գործերից որեւէ մեկը դեռեւս չի բացահայտվել: Մյուս կողմից, Արմենպրեսի երեկ երեկոյան տարածած լուրի համաձայն, դեպքի վերաբերյալ քրեական գործ է հարուցվել Կենտրոնի ներքին գործերի բաժնում, ՆԳ եւ ԱԱ նախարարի անմիջական հսկողության տակ:

Լ. Պ.

«Երեւանյան օրեր»-ը չի դավաճանի խղճի դատարանին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Այսօր «Երեւանյան օրեր» թերթի խմբագրությունը տարածել է մի հայտարարություն, որում ասվում է.

«Սիրելի բարեկամներ, տեղյակ ենք պահում, որ «Երեւանյան օրեր» թերթի հիմնադիր եւ գլխավոր խմբագիր Միքայել Հայրապետյանի հանդեպ կատարված ահաբեկչական ակտը ամենեւին չի ազդել աշխատակազմի ոգու վրա:

«Երեւանյան օրերը» ընդամենը բաց է թողնում մեկ ընթացիկ համար՝ կապված Մ. Հայրապետյանի առողջական վիճակի հետ, քանի որ կիրակի օրը՝ կեսօրին, առողջության կտրուկ վատացման պատճառով նա հոսպիտալացվել է: Սակայն հենց այս շաբաթվա ընթացքում թերթը լույս կտեսնի նույն սրությամբ, առավել մարտունակությամբ եւ, ինչպես միշտ, խղճի դատարանին չդավաճանելով:

Շնորհակալություն ենք հայտնում հայաստանյան զանգվածային լրատվության միջոցներին՝ զորակցության համար»:

ԵՐԵՎԱՆ

Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցող շինկազմակերպությունը կորոշվի մրցույթով

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Երիմջեն» բաժնետիրական ընկերության կողմից կատարվել է Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու կառուցման հողային աշխատանքների մեծ մասը: Վեց հեկտար հողատարածքի վրա նախատեսված 40 մլն դրամից արդեն իրականացվել է 27 մլն դրամի աշխատանք:

Հողի զանգվածը խնամքով հարթելու շնորհիվ, Արմենպրեսի թղթակցին ասաց ընկերության տնօրեն Նշան Հարությունյանը, հաջողվել է նվազեցնել հողի փոխադրման ծախսերը՝ տնտեսելով չորս միլիոն դրամ: Դրա հաշվին կառուցվել է սոսակա հենապատը:

Փորման եւ հարթեցման աշխատանքները, որ կատարվում են «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտում մշակված նախագծով, կավարտվեն մինչեւ ապրիլի մեկը: Նախապես ինստիտուտը կվերջացնի նաեւ եկեղեցու շինարարության աշխատանքային (հիմնական) նախագիծը:

Շուտով անցկացվելիք մրցույթում հաղթող ճանաչված շինկազմակերպությանը իրավունք կտրվի կառուցել եկեղեցին, ասաց Նշան Հարությունյանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Գազամատակարարման համար անհրաժեշտ է 800 մլն դոլար

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի գազի սեկտորի վերականգնման համար անհրաժեշտ ներդրումների ընդհանուր գումարը կազմում է 800 մլն ԱՄՆ դոլար: Այս մասին Երեւանում հաղորդել են Kantor (Հունաստան) եւ Decon (Գերմանիա) ֆիրմաների ներկայացուցիչները: Հինգշաբթի նրանք ներկայացրել են «ՀՀ գազամատակարարման գործում գնագոյացման, վարձերի հավաքման եւ ֆինանսական հաշվառման համակարգի տեսություն» ծրագրի արդյունքները, որն իրականացրել են 1996 թ. գարնանից սկսած: Ծրագրի ղեկավար Աֆանասիոս Կիկասի խոսքերով, հավաքված փաստերի հաշվառմամբ Kantor-ի եւ Decon-ի մասնագետները հաշվարկել են, որ Հայաստանի գազի սեկտորը շահութաբեր կլինի, եթե միջին սակագինը կազմի 1000 խոր.մ-ի դիմաց 110 ԱՄՆ դոլար (ներկայումս 1000 խոր.մ-ի գինը 75 դոլար է): Մասնագետների կողմից նախատեսված է կենցաղային եւ արդյունաբերական սեկտորների համար առանձին սակագներ մտցնելու հնարավորությունը. Հայաստանում կանոնավոր գազամատակարարում չի իրականացվում սկսած 1990 թվականից, երբ Ադրբեջանի կողմից իրականացվող շրջափակման հետեւանքով գազի մուտքը կտրուկ կրճատվեց: Վերլուծության արդյունքներով, գազի տեսակարար սպառումը ներկայումս կազմում է մինչեւ 1990 թ. սպառվող գազի ընդամենը 1/6 մասը: Դա, մասնավորապես, հանգեցրել է նրան, որ շարքից դուրս է եկել գազամատակարարման ամբողջ համակարգը: Գազի դիմաց վարձավճարների հավաքման արդյունավետ համակարգի կազմակերպման համար առաջարկվում է գազի ձեռնարկություններում ստեղծել հատուկ կառուցվածքների ապակենտրոնացված ցանց (բաժանորդների սպասարկման բաժիններ): Ծրագիրն իրականացրած մասնագետների գնահատմամբ, նման կառուցվածքների կազմակերպումը կպահանջի 500 հազ. դոլար: Այդ ֆիրմաների իրականացրած ամբողջ ծրագրի արժեքը կազմում է 300 հազ. էկյու: Ֆինանսավորման 50 տոկոսը իրագործվել է Եվրամիության TACIS ծրագրի կողմից, 35 տոկոսը Kantor-ի եւ Decon-ի, 15 տոկոսը Հունաստանի եւ Գերմանիայի կառավարությունների կողմից:

Ցուցմունքները գրել եմ, որ հանգիստ թողնեն ընտանիքս, ասում է Վ. Մանուկյանի «թիկնապահը»

«Սեպտեմբերի 25/1» գործով դատաքննության երեկվա նիստում լսվեցին ամբաստանյալ Հաբեթ Պետրոսյանի ցուցմունքները, որ հիմնականում հանգում էին հետեւյալին. ԱԺ պարիսպը տապալելուն եւ հետագա ջարդարարություններին չի մասնակցել, մի պահ Արգիշտի Կիվիրյանին օգնել է լուսանկարելու ԱԺ տարածքը, ԱԺ շենք չի մտել, սպասել է աստիճանների մոտ՝ մինչեւ Վազգեն Մանուկյանի վերադարձը: Ձերբակալվածներից մի քանիսին տեսել է ԱՄՆ դեսպանության մոտ՝ նորմալ վիճակում (ոչ պատառոտված եւ ոչ էլ արյունոտված հագուստով): Պետրոսյանը նույնպես ժխտեց իր նախաքննական ցուցմունքների ճնշող մեծամասնությունը, սակայն, ի տարբերություն Վահե Բեկնազարյանի, մանրամասն նկարագրեց հոգեբանական եւ ֆիզիկական ճնշման այն ստորացուցիչ մեթոդները, որոնցով, իր ասելով, կորզվել են ցուցմունքները. «կես ժամը մեկ» ծեծ, սպառնալիքներ, տարաշխարհիկ պատժամիջոցներ: Պետրոսյանը պատմեց կնոջից ցուցմունքներ «պոկելու» եղանակների մասին (մեղադրական եզրակացության համաձայն, կինը խոստովանել է, որ Հաբեթի շորերն արյունոտ են եղել). քննիչները խուզարկել են օրենքի խախտմամբ՝ առանց վկաների, «ծեծերին ազատություն տալով», սպառնացել են «գժանոց ուղարկել մորը եւ կնոջը, եւ այլն, իրեն հարցաքննելիս երկիմաստ ակնարկներ արել կնոջ վերաբերյալ: Հետաքրքիր էին ամբաստանյալի՝ Արգիշտի Կիվիրյանին վերաբերող ցուցմունքները, որոնց համաձայն վերջինս շարունակ «ոտքի տակ է ընկել», խանգարել: Ըստ Պետրոսյանի, այդ ցուցմունքները տվել է հարվածը լրագրողից շեղելու համար, քանի որ մինչ այդ լսել էր իրավապահների «տեսախցիկ գտնելու դեպքում, եթե մերոնցից չէ, տապարասը գլխին կջարդենք», արտահայտությունը, ինչից ենթադրել է, թե Կիվիրյանի նկատմամբ հնարավոր է դաժան վերաբերմունք:

Նախաքննական ցուցմունքների տարամիտումը իրականությունից ամբաստանյալը բացատրեց այսպես. «Գրել եմ քննիչների թելադրանքով, որպեսզի մորս, ընտանիքս հանգիստ թողնեն»: Լ. Պ.

Դադարեցվել է Դավիթաշենի կամրջի շինարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ. ՓԱՍՏ: Վերջին շրջանում Դավիթաշենի կամրջի շինարարական աշխատանքների կատարումն իսպառ դադարեցվել է: Համաձայն ՀՀ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարության տեղեկատվության, դա պայմանավորված է ֆինանսական միջոցների բացակայությամբ: Ըստ տեղեկատվության, կամրջի հետագա շինարարական աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է եւս 400 մլն դրամ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Հարկային բեռի համաչափ բաշխումը տնտեսության բոլոր հարկատուների միջեւ այսօր վերածվում է դժվարագույն եւ նրբանկատ հարցի: Շաբաթամուտին հարկային տեսչության նոր ղեկավար Արտաշես Թումանյանի հանդիպումը Գործարարների եւ արդյունաբերողների միության հետ հետամուտ էր մեկ նպատակի. «Գտնել ոսկե միջինը», տնտեսության այն հատվածները, ուր պահուստներ (կամ գուցե քաքուսներ) կան՝ արագ իրացման կարոտ, եւ այն հատվածները, ուր կարելի է նաեւ հապաղել՝ գալիք օրվա հեռանկարով: Արտաշես Թումանյանը փաստեց. «Ոչ

ՀԱՐԿԱՅԻՆ

Չկտրենք այն ճյուղը, որի վրա տնտեսությունն է

մի [illegible]յրկյան բյուջեի կարկատան լցված չէ: Չեն կատարվում ամենաառաջնահերթ ծախսերը, աշխատավարձերի, կենսաթոշակների պաշտպանությունը»: Հարկային աշխատողների վարկանիշն ընկած է՝ դրամաշորթություն, կաշառակերություն, սակայն համակարգը, հարկային տեսչության պետի համոզմամբ, պատրաստ է վերափոխվելու: Պետական բոլոր կառույցների խնդիրը մեկն է՝ կատարել բյուջեն, բայց եթե հանուն 97-ի «գոյատեւման բյուջեի», առավել եւս հանուն «98-ի զարգացման բյուջեի», անհրաժեշտ են որոշակի արտոնություններ, զիջումներ առանձին ոլորտների, ձեռնարկությունների, ապա դրանք պետք է արվեն միմիայն իրավական հիմքի վրա, զուտ ընկերական-հովանավորչական հարաբերություններով հարցերի լուծումը պետք է բացառվի:

Կառավարությունն արդեն կատարել է իր հասանելիքը. 96-ի հարկային ներմանը հաջորդելու է նոր քայլ. 97-ի հունվարի մեկի դրությամբ ապառքներ ունեցող ձեռնարկությունների հետ պայմանագրեր կկնքվեն՝ ըստ եռամսյակների, կիսամյակների, եւ պարտքերը կզիջվեն, եթե ձեռնարկությունները բյուջեի հանդեպ կատարեն իրենց պարտավորությունները:

Առեւտուր եւ արդյունաբերություն հավերժական հակադրությունը

Գործարարների եւ արդյունաբերողների միությունը (ԳԱՄ) փորձ էր միավորելու թե առեւտրային ու բանկային ոլորտի ձեռներեցներին, թե՝ արդյունաբերության, բայց շահերի տարբերությունը՝ հատկապես հարկային բնագավառում հավերժական է: «Հրազդանմեքենա» ՓԲԸ տնօրեն Թելման Տեր-Պետրոսյանը հիշեցրեց. «1996-ին եկամտահարկի գանձումների 97 տոկոսը բաժին է ընկել բանվոր-ծառայողներին: Բանվորներն ու բյուջետային աշխատողները դառնում են ամենաչքավոր խավը», իսկ մասնավոր ոլորտի կամ թեւավոր ասած «գրիլների» եկամուտները չեն հարկվում:

Արտաշես Թումանյանն ի պատասխան հստակեցրեց՝ հաստատագրված վճարների մի մեծ համակարգ է առաջարկվում կիրառել առեւտրի եւ սպասարկման ոլորտում, ի մասնավորի՝ հասարակական սննդի ու տրանսպորտի: Այսպիսով հնարավոր կդառնա երաշխավորված մուտքեր ունենալ պետական ու համայնքային բյուջեներ: Խանութների, տոնավաճառների ու կրպակների համար կորոշվի որոշակի քառակուսի մետրերի արժեքը՝ ըստ գոտիական դասակարգման, եւ անկախ վաճառվող ապրանքների քանակից ու կարգից՝ կգանձվեն վճարները:

Մեր հարկային օրենսդրությունը եվրոպական բարդության մակարդակ ունի, իսկ տնտեսությունը՝ վատթարագույն ասիական, ուստի օրենքները պիտի պարզեցվեն: Այս կերպ հնարավոր կլինի նվազեցնել տնտեսության ստվերային մասը, կարծում է Արտաշես Թումանյանը: Հարձակվել տնտեսության վրա պետք չէ. «Երկիրը փոքր է, մենք շատ կապված ենք իրար հետ, պայթյուններ թույլ տալ չի կարելի»: Այնուհանդերձ, հարկային տեսչության պետը վճռական էր. «Եթե ձեռնարկատերերը ձեռ են առնում Հայաստան-պետությանը, պետք է ուժ գործադրել»: ԳԱՄ-ից նա ակնկալում էր փոխըմբռնում՝ պետք է հաղթահարել հոգեբանական այն մթնոլորտը, երբ հարկերը թաքցնելը պատվաբեր է եւ բարձրաձայն հայտարարման արժանի: «Մենք էլ բարեկամներ ունենք, նրանք էլ խանութներ ունեն», սակայն հարկերը մուծելը բոլորի համար պարտադիր պետք է լինի: Ֆինանսական պատժամիջոցների դերը առժամանակ նվազելու է, իսկ վարչական-քրեական պատժամիջոցների կիրառումը՝ որոշ [illegible]: Մի քանի հարկային աշխատող պետք է «նստեն», մի քանի ձեռնարկատեր՝ եւս:

«Ճյուղը կտրվե՞ց»

ԳԱՄ նախագահ, «Տրանզիստոր»-ի տնօրեն Արամ Վարդանյանը ընդհանրացրեց գրեթե բոլորի դժգոհությունը. արդյունաբերական ձեռնարկությունների հանդեպ «ոչ պետական, չինովնիկական» մոտեցում ցուցաբերվեց: Յուրաքանչյուր վճարային ուշացում պատժվեց տույժ-տուգանքներով: Արդյունքում Հայաստանի արտադրության ոլորտի շահութաբերությունը կտրուկ նվազեց, արդյունաբերությունը եկամտաբեր չէ: «Հրազդանմեքենայի» տնօրենն առաջարկեց յուրաքանչյուր եռամսյակից հետո ՀՏ-ում վերլուծել տարբեր ճյուղերում հարկահավաքման վիճակը եւ ըստ այդմ՝ կողմնորոշվել: Այսինքն՝ «մոռանալ» արդյունաբերական ձեռնարկությունների պարտքերը: Արտաշես Թումանյանը հակիրճ էր. «Ձեռնարկությունը կարող է 3 ամիս մոռանալ պարտքերը, բայց ոչ 1 տարի», որից հետո՝ բռնագանձում: Վերջինս հարկային արտոնություններից հետո գործարարների երկրորդ կարեւոր մտահոգությունն էր: Արդյոք բռնագանձումը չի՞ սպառնում ձեռնարկությունների ոչնչացմանը. «Եզն ընկնում է, դանակավորները շատանում են»: ՀՏ պետի տեղակալ պրն Գեւորգյանն ընդգծեց, որ Հայաստանում բռնագանձման ենթակա 11 մլրդ գույքի ճակատագիրն ամպամած է: Նախ՝ բռնագանձման է ենթակա հիմնականում այնպիսի գույք, որ պետք է մեկին խնդրես, փող տաս, որ գա տանի: Ապա՝ թեեւ դատարանի վճիռներ կան գույքի բռնագանձման մասին, բայց բուն իրացում չի կատարվել, քանի որ ԽՍՀՄ օրենսդրությունը խոչընդոտում է դրան՝ հիմնական միջոցները, շենքերը աճուրդով իրացման ենթակա չեն: Թեեւ գնահատականը միանշանակ էր՝ սնանկացման եւ գույքի բռնագանձման արդյունքում պետք է պատժվի ծախողակ տնօրենը, եւ ոչ թե արտադրությունը:

Հարկերը բարձր են անգամ եվրոպական մակարդակից

Այս կարգախոսի ներքո հայրենական ապրանքարտադրողներն ու իրացնողները բարձրացրին նաեւ ներմուծումը խստորեն հարկելու եւ մաքսանենգությունը կանխելու հարցը:

Տեղական արտադրողը պետք է առավել հարգված լինի հարկային տեսչության եւ մաքսային վարչության կողմից: Արամ Վարդանյանը նշեց. «2 մլրդ դոլարի շուկաներ ենք կորցրել ներսում: Սահմանները թափանցիկ են եւ արտասահմանյան մաքսանենգ ապրանքները գրավում են շուկան»: Ինչպես ընդհանրացրեց Խաչիկ Սուքիասյանը, ամեն ինչի մեղավորը բարձր հարկերն են, զորօրինակ՝ բարձրացրեցին ակցիզները, ԱԱՀ-ը, մաքսանենգությունը աճեց: «Գործարարներին էլ կբերեին սահման, ապրանքն առանց ակցիզ անցկացնելու համար»: Հարկում ենք անգամ անավարտ շինարարությունը:

Այս ամենը, սակայն, ընդամենը միջոցներ են. «Առեւտրով մեր երեխաները մի 2 սերունդ էլ յոլա կգնան, հետո՞»: Նպատակը արդյունաբերության հիմնային ճյուղերի զարգացման ծրագրերն են, որոնց ջատագով վարչապետ Արմեն Սարգսյանն արդեն հրաժարական է տվել, իսկ հետեւորդը դեռ չկա: Համենայնդեպս, էկոնոմիկայի նախարար Վահրամ Ավանեսյանը հրաժարվել է քննարկել ԳԱՄ-ի ծրագրերը այն պատճառաբանությամբ, թե կազմակերպությունները նախարարի ուշադրությունը չպետք է ծանրաբեռնեն:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Երբ լռում են հրանոթները...

Կամ գեներալ Ռոխլինը որպես հայատյացության հայելի

Սովորաբար քաղաքականությունը համեմատում են մարդկության հնագույն արհեստի հետ: Հիրավի մարդկային գործունեության այս երկու բնագավառների միջեւ ընդհանուր շատ բան կա: Մակարդակներն են տարբեր: Բայց մյուս կողմից էական տարբերություններ կան: Օրինակ արհեստավորուհու համար հաճախորդի ազգային պատկանելությունը ոչ մի դեր չի խաղում, միայն թե վճարեն: Իսկ քաղաքագետի համար...

Նման համեմատությունները գուցե հեռու են նրբանկատությունից, բայց համահունչ են, երբ խոսքը վերաբերում է երկու նորահայտ հայատյացներին. Ռուսաստանի շահերի բոցաշունչ ջատագովներ Ամանգելդի Գումերովիչ (մեղա՛ քեզ, տե՛ր աստված) Տուլեեւին եւ գեներալ Ռոխլինին: Երբեք չեմ հավատա, թե ղազախի կամ հրեայի սիրտը կարող է այնքան խորությամբ ցավել Ռուսաստանի համար, որ իրենց թույլ տան հայտարարելու, թե խարդախ հայերը խաբել են Ռուսաստանի ողջ ղեկավարությանը եւ 300 միլիարդ ռուբլու զենք [illegible]: Թեման պետք է ասել, աշխուժորեն քննարկվում է ռուսական մամուլում:

Գումերովիչին հեշտ է հասկանալ: Օրինակ, չկարողացավ Տաջիկստանում հաշտեցնել մուսուլման եղբայրներին՝ [illegible] դաշնակիցներին: Առավել եւս, որ «համապատասխան» ինֆորմացիան նա ստացել է Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարությունից:

Շատ ավելի բարդ է Ռոխլինի հարցը: Սրա մեջ հայատյացությունը սնունդ ստացավ վերջերս Բաքու կատարած այցից հետո: Գուցե նա շատ էր հուզվել վաղեմի բարեկամ Հեյդարի հետ ունեցած հանդիպումից: Թե՝ Բաքվում նրան խավիար շատ էին կերցրել կամ խոստացել էին ցմահ ապահովել կառավարական բենզինով: Հայտնի չէ: Հայտնի է միայն, որ նրա հակահայկական ախտը սկսում է խրոնիկական բնույթ կրել: Նրա հերթական բարբաջանքներն օրերս երեւաց «Նեզավիսիմայա գազետայում»: Հրեա գեներալն անշուշտ, այնքան պարզամիտ չէ՝ չհասկանալու համար, որ հայտարարելով, թե Ռուսաստանը չպիտի վերահսկի Անդրկովկասը, մեծ հավանականությամբ դառնում է Բժեզինսկու ձայնափողը: Ինչու Ռուսաստանը ի դեմս Հայաստանի ունենա հավասարիմ դաշնակից հարավում: Պարզ չէ, որ նրան ավելի հոգեհարազատ կլինի ԱՄՆ-Իսրայել-Թուրքիա (Ադրբեջան) առանցքը:

Թբիլիսիում արված ռոխլինյան որոշ հայտարարություններ ու «մեղադրանքներ» կրկին հաստատում են քաղաքագետի եւ արհեստավորուհու վերոհիշյալ մերձավորությունները: Գուցե «երեսը չքաշեց» դա նաեւ Երեւանում: Ասված նրա հետ: Բայց մի մեծ ծառայություն Ռոխլինը, չասենք հայ ժողովրդին, բայց մոսկվայահայերին անտարակույս մատուցեց: Դումայում արած նրա այն հայտարարությունները, թե ռուսները 1996 թ. մայիսին Աստրախանի մարզում (Կապուստին Յար) 20 հայ մասնագետներ պատրաստել մինչեւ 300 կմ հեռահարության օպերատիվ-տակտիկական հրթիռների համալիրների սպասարկման համար, գոհունակությամբ ընդունվեց տեղի հայության կողմից: Բանն այն է, որ գեներալի վկայությամբ. Մինչեւ [illegible] հայերի ձեռքում կոչնչացվի Ադրբեջանի տարածքի մեկ երրորդ մասը կամ լրիվ կավերվի Բաքու քաղաքը:

Անշուշտ, մոսկվայահայերի բավարարությունը կապված չէր հարեւան ժողովրդին բնաջնջելու սադիստական ձգտումների հետ: Իհարկե, ոչ: Պարզապես ուզում ես հուսալ, որ գոնե ուժի դիրքից կարելի է պահպանել խաղաղությունը:

Երբ լռում են հրանոթները՝ ճամարտակում են վայ-դիվանագետները...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Վահրամ Աղաջանյանը ողջ ու առողջ է

Օրերս Լոս Անջելեսի դաշնակցական մամուլում («Կամավոր» շաբաթաթերթ, Գլենդել, թիվ 9, 1–2.13 հունվար 1997 թ.) տպագրվել է մի լրատվություն, ուր համառոտակի Ղարաբաղում իբր սպանվել է «Ազգի» թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը: Թերթը գրել է. «Խորհրդավոր հանգամանքներում զոհվել են նախարարության բարձրաստիճան սպաներ, մասնավորապես Վահրամ Աղաջանյանը եւ նրա հետ ուրիշ բարձրաստիճան սպա նախարարը մնում է իր պաշտոնում: (Վահրամ Աղաջանյանը «Ազգ» թերթի այն թղթակիցն էր, որը թողնում իր դատախազական գործը թողած մեկնել էր Արցախ եւ ազատագրական կռիվը զուգակցել էր լրագրական բեղուն գործի հետ)»:

Ինչպես երեւում է, այս կարճ լրատվության մեջ որքան բան կա այնքան սխալ: Սակայն ամենից արտառոցը Վ. Աղաջանյանի «սպանության» մասին «տեղեկությունն» է: Գրեթե ամեն օր կապի մեջ լինելով թղթակցի հետ, մենք, այնուամենայնիվ, զանգահարեցինք Ստեփանակերտ մեկ անգամ եւս համոզվելու հիշյալ լուրի կեղծության մեջ: Ինչպես եւ սպասվում էր, տեղեկությունը չի համապատասխանում իրականությանը. լրագրողը ողջ ու առողջ է: «Սա երեւի այն դեպքերից է, երբ պետք է նշել, որ իմ մահվան մասին լուրերը խիստ չափազանցված են: Համենայնդեպս, ամենատարբեր սվյալներով, շփումների ընթացքում հանգուցային տեղավորություն չեմ թողնում, դեռ ավելին, խոստանում եմ անհրաժեշտ բոլոր միջոցները ձեռնարկել այդ ապատեղեկատվության տարածման եւ տարածման նպատակը պարզելու ուղղությամբ», ասաց լրագրողը:

Ցավակցություն

Սրտի դառը կսկիծով ցավակցում ենք ամբողջ Խաչատրյան ընտանիքին մեր սիրելի քրոջ մորաքրոջ

ԳԱՅԱՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ: Ցավակցողներ քույրը Վարսիկ Պողոսյան, քրոջ զավակներ Նելլի Դալլաքյան, Գեւորգ Դալլաքյան, Սամվել Դալլաքյան եւ ընտանիք:

ՇԻՐԱԿ

Արթիկի «Ստեկլոմաշը» վերելք է ապրում

Այսօր հանրապետությունում շատ չեն այնպիսի արդյունաբերական ձեռնարկությունները, որոնք ոչ միայն զարգացնում են նախկին արտադրությունը, այլեւ նկատելի վերելք են ապրում: Այդպիսի հաճելի բացառություններից մեկը Շիրակի մարզում Արթիկի «Ստեկլոմաշ» գործարանն է, որտեղ արտադրվում են ապակյա տարաների կաղապարներ եւ հոսքագծեր: Ըստ տեղական մամուլում հրապարակված մի հաղորդման 1996 թ. այս բաժնետիրական ընկերությունում նախորդ տարվա համեմատությամբ կրկնապատկվել են արտադրության ծավալներն ու աշխատանքի վարձատրությունը: «Ստեկլոմաշը» իր տեսակի մեջ նախկին ԽՍՀՄ-ում եզակի եւ մենաշնորհային ձեռնարկությունն էր: Նրա արտադրանքն այսօր էլ շատ պահանջված են ԱՊՀ երկրներում, արդեն երկու տարի առաքվում է նաեւ Հունաստան: Բանակցություններ են վարվում իրանցի գործարարների հետ Արթիկի մակնիշով արտադրանքը այս երկրի շուկա եւս արտահանելու: Գործարանը հետաքրքրել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանությանը, որը մտադիր է այս տարի համագործակցել Հայաստանի կառավարության հետ Շիրակի մարզում ազատ ձեռներեցությունը խթանելու համար: Դեսպան Պիտեր Թոմսոնը վերջերս աշխատանքային այցով ժամանելով Շիրակ, եղավ նաեւ Արթիկում, մոտիկից ծանոթացավ ձեռնարկության աշխատանքին:

Գ. Մ.

«Լը Դիվելեկը» ֆրանսիական առաջին ռեստորանն է Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանը կամաց-կամաց ձեռք է բերում մայրաքաղաքին հատուկ դիմագիծ. տարբեր երկրների ֆիրմային խանութներից հետո, մարտի 11-ին Կոմիտասի պողոտայի թիվ 50 տանը իր դռները կբացի ֆրանսիական ռեստորանը: «Լը Դիվելեկ» ռեստորանի ճաշացանկի հիմքը լինելու են ծովի բարիքները, ֆրանսիական խոհանոցի բազմազան այլ կերակրատեսակներ, իհարկե նաեւ՝ ֆրանսիական համբավավոր գինիներն ու կոնյակները: Աշխատանքը կվերահսկեն ֆրանսիական կողմի ներկայացուցիչը եւ շեֆ-խոհարարը, որը շուրջ 4 ամիս վերապատրաստվել է Ֆրանսիայի ամենաճանաչված խոհարարներից մեկի ղեկավարությամբ: Հենց վերջինիս անունն էլ կրում է ռեստորանը: Պրն Լը Դիվելեկը լրագրողի հարցին, թե Երեւանում բացվելիք ռեստորանը ինչո՞վ է տարբերվելու Ֆրանսիայի ռեստորաններից, պատասխանել է. «Ամեն ինչ նույնն է, միայն Հայաստանում գներն անհամեմատ ցածր են»:

digitised by A.R.A.R.@

Հայերէնի ուղղագրութեան փոփոխման մէկ-երկու պատճառ

Լեզուի տեսչութեան «Հայոց լեզուի բարձրագոյն խորհուրդ»-ը երկու տարի աշխատելուց յետոյ, մի աննախադէպ վճռով մի պահի համաստեց հայերէնի 40 տառանոց այբուբեն մեծատառ ՈՒ-ով եւ ԵՒ-ով (ամէն տառայ հաւուով մի տառի յաւելում)։ Ընթացութիւն էլ եղաւ. սրա շնորհիւ էլ համապատասխան մարմնին ներկայացուեց գրանշանների բանական 38 միատառանոց ցանկը։ Սա պաշտական ուղղագրութեան վերականգնում չէ, այսպիսի վերականգնում չի էլ լինում, բայց մեր լեզուաբաններին շատ անհանգստացրեց. «Գիտական, արդիական եւ մատչելի» վերտառութեամբ («Գրական թերթ», 24. 12. 96) կրկին բորբոքեցին ուղղագրական բանավէճը, խախտելով «ուղղագրութեան միանականացում» պահանջող «ՀՀ կին ձեւերի վրայ աւելացել են նաեւ բազմաթիւ նոր ւ-ով գրութիւնները ու առաջ չկային։ Ահա այս խառնաշփոթութիւններին տեղիք չտալու համար, **որովհետեւ ուղղագրութեան միութիւնն անհրաժեշտ է, հարկաւոր է պահել գրաբարի ուղղագրութիւնը**»։

Հինգագրութեան առաջացման հիմնական պատճառն արեւմտահայերէնի կրատուածներն էր. բոլոր բառերի ներկայ եւ անցեալ անկատար ժամանակների վերջաւորութիւնը ում է. կրաւորականում սրան միանում է եղանակիչը եւս մի ու։ Ինքնին երկու տառով գրուող ու ն ռմանք այդպէս էլ գրում էին (եւ ճիշտը սա է). **ուում** (աւում), երկրորդները **վում** (ավում), վերջինները **ւում** (աւում). այս շփոթը լուծելու համար Աբեղեանն առաջարկում է ընդունել **ւում** ձեւը. «Թէպէտ միասեւում, որ պատրաստ էր յարձակուել իր հակառակորդի վրայ» այս խօսքերի հեղինակ Շիրվանզադէն կարծելով, թէ իրեն չեն հասկացել, աւելացնում է. «Ես բառերի հետ չեմ խաղում։ Աչքովս եմ տեսել նրան իր հուժկու բռունցքները սեղմած մէկի վրայ յարձակուելիս»։

Ահա այս կացութեան մէջ, ի սէր օտարացած հայութեան, Աբեղեանը 13-ին ունեցաւ շատ բարի մի ցանկութիւն. «որքան հեշտ լինի մեր ուղղագրութիւնը, այնքան աւելի լաւ մեր լեզուի համար», որովհետեւ ռուսական կրթութիւն ստացած հայ մարդիկ «այնքան ուղիղ գրել կը սովորեն հայերէն, որ չեն ամաչի իրենց մասնաւոր գործերն ու նամակներն անգամ օտար լեզուով գրել» (343)։ Սրա համեմատ էլ արեց հետեւեալ երեք առաջարկը. ա) բառասկզբում ըստ հնչման գրել ո կամ յայտնի հետագայ բազում առյարղիւն զգուշումներով Ֆիշ յայտնի Աշոտ Յովհաննիսեանը եւ Պօղոս Մակինցեանը։ 22-ի փետրուարին կազմուած յանձնաժողովը քննեց Աբեղեանի առաջարկները եւ «իր կարծիքը մեր լեզուի ուղղագրութեան մասին ներկայացրեց Լուս. ժող. կոմիսարին. սրա համեմատ էլ Աբեղեանն ունեցաւ իր «Զեկուցման մէջ բերուած կէտերի մասնակի գործադրութեան տեսակէտը», «բայց լուսժողկոմ ընկեր Պ. Մակինցեանը ոչ թէ Յանձնաժողովի կարծիքը, այլ իմ զեկուցման մէջ արուած բոլոր առաջարկութիւնները ներկայացրեց Ժող. կոմիսարների խորհրդին, որ եւ 1922ի մարտի 4-ին հաստատեց այն եւ հրամայեց գործադրել» (384)։ Ահա այն, ինչ այսօր հնչում է այսպէս. Աբեղեանի հետագայ կեանքի ամբողջ ողբերգունական (յետոյ ռուսական) այբուբենին անցնելու մակինցեանական բուն նպատակը. արժէ յուշել այս դիմանկարի պակասող մանրամասնը. «Այծի կաթով սնած էր»։ Այդպէս Աբեղեանը չէր պատմի. «լուս. ժող. կոմիսարը հաճեց ռեֆորմի խնդիրն ամբողջական ձեւով ներկայացնել Ժող. կոմ. խորհրդին կանգնած լինելով այն տեսակէտի վրայ, որ **եթէ ռեֆորմ է լինում, պէտք չէ բաւականանալ չնչին փոփոխութիւններով**։ Եւ ես այժմ տեսնում եմ, որ իրաւունքը լուսժողկոմի կողմն էր, որովհետեւ 1500 տարուայ հնութիւն ունեցող մի ուղղագրութիւն փոխելու համար միշտ չի լինիլ յարմար ժամանակ, իսկ 1922 թուականը հենց այդպիսի հազուադէպ վայրկեաններից մէկն էր» (387) երբ կարելի էր ամէն ինչ տակն ու վրայ անել, արժէքաւոր անօթը ջարդել եւ

Լեզուի օրէնքը», փորձեցին բանավրել պաշտականով գրող ու տպող հեղինակներին, հրատարակիչներին ու պարբերականներին։

Այս առիթով յիշենք որ նախորդ դարի վերջերին եւ ներկայ դարի ամբողջ ընթացքում մեր մամուլում ու գիտական գրականութեան մէջ տպագրուած ուղղագրութեան ու գրելաձեւի խնդիրներին վերաբերող գիտական ու հրապարակախօսական գործերի հնարաւոր մատենագիտութիւնը մի ծաւալուն հատորի նիւթ է. եթէ մէկը փորձի այդ նիւթի հիման վրայ անելու առանցքային պատմութիւնը եւ փոփոխելու կողմնակիցների բարոյական հաւելիր այնուհետեւ հնարաւոր անաչառութեամբ գնահատելու մէկի եւ միւսի տեսակէտները ու դրանք հիմնաւորող փաստարկների արդարացիութիւնը, անկասկած երկու դէմքում էլ դրական ցուցանիշը առանձնականի կողմը կլինի։

Վերյիշենք որ խորհրդային դեկրետի սկզբնապատճառը Ղազարոս Աղայեանի սնուցած ու փարփառած հինգագրութիւնն էր (բաղաձայնայաջորդ եւ ձայնաւորանախորդ վեահնչիւն ու-ի փոխարէն **հիւն** (վիւն) **ւ** գրելը։ Աւելացնենք, որ Մանուկ Աբեղեանը «Գրաբարի երկբարբառները» («Նոր Դար», 1890, հմր. 187-91, 193-4, 196-7, նաեւ Երկեր, հ. Ը, Երեւան 1985, էջ 292-329), մեղմ ասած, ջրեց ուղղագրութիւն «ըսկելու» այդ եղանակը։ Աղայեանից առաջ ու-ւ-վ-ի գրութեան մէջ եղած շեղումներն ուսումնասիրելով, նա նկատել է. «Պ. Աղայեանը փոխանակ սակաւաթիւ տարաձայնութիւնները վերացնելու, ընդհակառակն աւելի մեծ տարաձայնութիւնների տեղիք է տալիս, քանդում է այն միութիւնը, որ կայ միւս բառերի գրութեան մէջ, եւ որ բոլորը միատեսակ ու-ով են գրում։ Ինչպէս ասում են, ունքը շինելու տեղ աչքն է հանել։ Ի՞նչ է արել նա. երեք դէպքի տարաձայնութիւնները վերացնելու համար փոխանակ առաջարկելու, որ այդ տարաձայնութիւնները գրեն մեր լեզուի գրութեան ընդհանուր եղանակով, որով գրում է ստուար բազմութիւնը, ընդհակառակն նա ընդհանուր եւ շատ տալի գործածութիւն ունեցող ձեւերը բերել հասցրել է սակաւաթիւ ձեւերի հետ։ Եւ դուրս է եկել մի խառնաշփոթ գրութիւն, եւ բաբելոնեան խառնակութիւնը ոչ թէ առաջ էր այլ այժմ ով Աղայեանի փորձից յետոյ, որովհետեւ հին մի քանի կրսակութեան համար աւելի յարմար է ընտրել ուում ձեւը, բայց չենք կարծում, որ այդ ձեւը վերահաստատինանի որ ինչպէս ասացինք այս բոլոր տարաձայնութիւնների նախապատճառը հէնց այդ միւսնոյն ձեւն է։ Այդ **ւում** ձեւն ընտրելը ուղղագրութեան սկզբունքին հակառակ չէ»։ Եւ իսկապէս որովհետեւ սա ուղղագրութեան համակարգը չի խախտում, արեւմտահայերէնի կրաւորածի համար այս միակ բացառութիւնն այժմ ընդհանուր ճանաչում ունի։

Սա 1890ի Աբեղեանն է, [illegible] մոռանալ, իսկ որտեղի՞ց առաջացաւ 1913ի Աբեղեանը, որին օգտագործելով էլ սարքուեց 1922ի **դեկրետը**. Գուցէ, անշուշտ, թէ 90-ին ուսուցչութեան հնգամեայ փորձ ունեցող 25-ամեայ անփորձ երիտասարդ էր, իսկ 1913-ին, առաւել եւս 1922-ին եւրոպական ուսմամբ տիտղոսաւոր ու հասուն գիտնական եւ մանկավա՞րժ։ Աւելի ճիշտ 13-ին հանգամանքներն ու մարդը մի փոքր փոխուել էին, իսկ 22-ին (Աբեղեանից եւ Պատմահօրից բողոքին խնդրելով ներելի կամ աններելի մեղք գործելով, այլափոխեմ վերջինի հայրորդածը) «Վիճաբանող գողացան զՄանուկն Աբեղեան եւ դեւ փոխանակ եդին» այսինքն այս անգամ ինքը չէր, այլ կարմիր տատանները։

Այսպէս 1905-1914 թթ. առաջացել էին ազգային զարթօնք եւ ազատագրական շարժում, կային կուսակցութիւններ, ազգային միաւորութեան բնական ձգտում եւ դրան հասնելու եղանակների փնտրտուք։ Ռուսական կրթութիւն ստացած մարդիկ (ինչպէս այսօր) ազգի գիրկն էին գալիս, սկսուել էր նաեւ Աբեղեանի ասած խառնաշփոթ ուղղագրութեան դարը հինգագրութեան որոնն առէն շատ էր տարածուել եւ շարունակում էր ճարակել արեւմտահայ գրական մշակոյթի անդաստանը, տարածուել էր Մակար Թեղուտեցի կաթողիկոսի կոնդակով եւ առաջնորդների շրջաբերականներով բանադրանքի արժանացած Աղայեանի դասագրքերով, որոնք նոյն «ազգասէր» միակ մխիթարն էին», նաեւ ով չէր ընդունում այդ դասագրքերն ու հինգագրութիւնը. Աղայեանի համար դառնում էր «հայ ազգի ու լեզուի թշնամի», որին «պէտք է խեղդել, ոչնչացնել», նաեւ իրեն հաց տուող հինգագրութիւնը «պաշտպանելիս այնպէս էր գրգռօ, բառամիջում միայն **ո**. բ) բարդութեան եւ ածանցութեան **ի** չդարձող բառամիջի **էն** գրել **ե**-ով. գ) բառավերջի անձայն յ-երը չգրել։ Իրեն յատկում առաջարկեց նոյանացութիւն տալ հինգագրութեանը, եթէ նրա առաջին առնելն անհնար է։ Միայն այսչափ (տես Երկեր Ը, էջ 330-66), բայց մեր լեզուաբաններն այսօր յայտարարում են, թէ 13-ի նրա զեկուցման մէջ 22-ի դեկրետի բոլոր դրոյթները կան) նաեւ այդ առաջարկներն արում էին մեծագոյն զգուշաւորութեամբ բազմիցս կրկնելով, թէ որեւէ փոփոխութիւն պէտք է անել միայն ընդհանուր ընդունելութեան արժանանալու դէպքում։ «Առաջուց պէտք է ասեմ, որ ինչ որ ես առաջարկում եմ իբրեւ փոփոխութիւն դա լոկ ակադեմիական քննութիւն է եւ ոչ ինձ եւ ոչ ուրիշների համար իրաւունք չեմ համարում իմ հնարաւոր համարած եւ առաջարկելի փոփոխութիւնները գործադրելու» (350)։ «Վերջնական եզրակացութիւնն անպատճառ այն չպիտի լինի, որ մեր ուղղագրութիւնը մեծ փոփոխութեան պիտի ենթարկուի, կարող է եւ այն լինել, որ պահուի մեր հին ուղղագրութիւնը թեթեւ փոփոխութիւններով, գուցէ եւ առանց փոփոխութիւնների» (336)։ «**Աւելի լաւ է ուղղագրութիւնը լինի սխալ ու դժուար, բայց միակերպ**» (366), որովհետեւ «ուղղագրութիւնը միութիւն պիտի ունենայ, որպէսզի նոյն լեզուն խօսող մարդիկ կարողանան մէկմէկու գրած հեշտութեամբ վերծանել։ Բացի այդ բառերի պատկերները դառնար էլ չպիտի մեծ փոփոխութիւնների ենթակայ լինին, որպէսզի յաջորդ սերունդները չկտրուեն նախորդների հետ գրի միջոցով մտաւոր հաղորդակցութիւն ունենալուց։ Եթէ չլինի, ուրեմն, ուղղագրութեան այս ընդհանուր եւ տեւական միութիւնը, չի կարող գոյութիւն ունենալ եւ մի ընդհանուր գրական լեզու։ Հայերէնի համար աւելի մեծ է այս պայմանի նշանակութիւնը, մենք ունենք այսօր երկու գրական լեզուներ, որոնք **նոյնանում են զոնէ միակերպ ուղղագրութեամբ**։ Ուստի հենց սկզբից պէտք է ասեմ, որ **եթէ որեւէ փոփոխութիւն պէտք է մեր ուղղագրութեան մէջ աւելի խառն դրութիւն մտցնի եւ մեր գրական լեզուներն իրարուց աւելի հեռացնէ, աւելի լաւ է, որ չլինէ**»։

Այո, սա դեռեւս Աբեղեանն է, իսկ 22-ին ինքը չէր, այլ դեկրետի եւ մաղեսները իր ձախութեամբ շատ թիւնն այն էր, որ նրա ներկայացրած տարբերակներից դեկրետ դարձաւ ամենածայրայեղ չորրորդը։ Շատ ճիշտ է, բայց ուրիշ կերպ լինել չէր էլ կարող, որովհետեւ նախպատրաստ եմ վերյիշել, ու դեկրետն ընդունուեց մէկ ձայնի առաւելութեամբ (այդ ձայնի տէրն էլ միայն ծագումով հայ, մնացած ամէն ինչով հայութեան հետ կապ չունեցող, «կուսակցական կարգով Հայաստան ուղարկուած մի ընկեր» ե լեւմից նախարարն էր)։ Արդա Պօղոս Մակինցեանին մենք այնքան էլ լաւ չենք ճանաչում, դրա համար էլ բերեմ նրա դիմանկարի մի ուրուագիծ. «Երկար հասակով բարմերով խոշոր (կողմիս- Գ. Տ.-Վ.) դիմագծով ու յանդուգն արտայայտութեամբ, սեւ աչքերով, ածիլած բեխերով, իսկական Կոկայեանանի-դէմքով մի երիտասարդ էր։ Սիրում էր հագնուել մաքուր, սիրում էր կուշտ ուտել ճոխ սեղաններից, որի համար մտել էր Երեւանի բուրժուաների շրջանը եւ օրը մէկի տանը գնում էր ճաշի։ Ամբողջ ժամանակ իր կեանքն անց էր կացնում թղթասեղանի շուրջը, ակումբում կամ բուրժուաների տներում, եւ սպառնալիքի խօսքը բերանին միշտ ասում էր. «Կը տեսնէք ինչ կ՚անենք, եթէ կառավարութիւնը մեր ձեռքն ընկնի»։ Զարմանալին այն էր, որ այս մարդը կերակրում էր միշտ բուրժուաների տներում եւ իր սպառնալիքը միշտ նրանց էր ուղղում։ Պետրոգրադի [1917-ի] յուլիսեան շարժման ժամանակ նա աւելի յանդուգն դարձաւ։ Դրա ճնշումից յետոյ ես առիթ ունեցայ խօսելու նրա հետ եւ նա ի միջի այլոց ասաց ինձ. «Պետրոգրադի դէպքը մեր առաջին փորձն է, որը ցոյց տուեց մեր կարմիր գուարդիայի ոյժը. երկրորդ փորձին մենք արդէն դրութեան տէրը կը լինենք եւ ձեզ բոլորիդ կը ոչնչացնենք»։ Նա վստահ էր ամբողջին խաբող ու կուրացնող պրոպագանդայի վրայ, որ գրգռելով բանակի վայրենի բնազդները, պէտք է հրոյ ճարակ դարձնէր ամբողջ երկիրը, տակն ու վրայ անելով ամէն ինչ» («Հայրենիք» ամսագիր, 1924, Նոյեմբեր, համ. 1, էջ 82, նոյն էջում այս ուրուանկարի հեղինակ Յովհակիմ Մելիքեանը զուտ եւ յարգալից է խօսում իր հետ ազգակցական կապ չունեցող մի այլ բոլշեւիկի Աւետիք Մելիքեանի մասին)։

Յիշելով, որ շուտով Թիֆլիսի «Զարեայ վոստոկա»-ն («29 նոյ. 1924») պարզելու էր դեկրետի յաջիգրոդալ «Շինեցի հայրիկ»։ Սրանից յետոյ էլ տրամաբանական անլինն այս պիտի լինէր. «Այժմ սարիուկէտուայ ընթացքում Հայաստանի [Խորհ.] Հանրապետութեան սահմաններում մեծ մասամբ յաղթահարուած են գրագէտների յարուցած դժուարութիւնները» (387)։ Այս ամէնից յետոյ զարմանալի չէ՞, որ մեր լեզուաբանները նեղանում են դեկրետն ու ռեֆորմը փառաբանութիւն համարելուց, կամ առաւել խիստ են նեղանում, երբ այսօր դեռեւս գործող ուղղագրութիւնը կոչում ենք խորհրդային։

Յիշենք, որ դեկրետի քննադատներին (այսպէս Ա. Մալխասեանցին) Աբեղեանը ստիպուած էր պատասխանելու «**մի քանի ընկերների խօսքից դրդուած**» կարիք կա՞յ տարակուսելու, որ այդ ընկերները դեկրետի նոյն քնքշանքներն էին։ Կրկին ի միջի այլոց նկատենք, որ խորհրդային վարչակարգն այս դէմքում եւս հմտօրէն կիրառեց իրեն ծառայած մարդկանց վարձատրելու փորձուած եղանակները. ամէն մէկն ստացաւ իր արածի համեմատ։ Մակինցեանի կեանքը 1938-ին կարճեց այն Չեկան, որի մոսկովեան գրասենեակում նա աշխատել էր 1920-21 թթ. (Հայաստան գալուց առաջ) Ա. Յովհաննիսեանին «կոփեցին» տեւական բանտերով ու աքսորներով, յետոյ շարունակեցին հալածել կոմսոմոլ ակադեմիկոսների ձեռքով։ Աբեղեանին նոյնպէս պատժեցին կոմսոմոլ լեզուաբանների հետապնդումներով, որոնց, բարեբախտաբար, դիմացաւ։

Այս է ամբողջը, բայց սա ընդամէնը պատմութիւն է, որից ապագայ սխալներից խուսափելու համար պատրաստ ենք դասեր քաղելու։ Այսօրուայ խնդիրն այն է, որ սա մեր պատմա-մշակութային յիշողութեանը տէր կանգնելու, մեր ազգի միանականացման հնարաւորութեան հազուագիւտ պատեհ ժամանակն է, իսկ սրանից կարեւոր նախապայմանը աւանդական ուղղագրութեան վերականգնումը, այսինքն եկել է Աբեղեանի «**ժառանգների ժառանգների ժամանակը, եւ ուղղագրութեան խնդիրը պարզւում է**»։ Իսկ միւս կողմից խօսք բառն եւ եռանդուն է ուսուցչութեան (առաւել բուհական, պակաս չափով դպրոցական) դիմադրութիւնը, որի իրական դրդապատճառներն աւելի շատ հոգեբանական վերլուծութեան նիւթ են։

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐ-ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՏԵՍԱԿԵՏ

Ինչո՞ւ է Ռուսաստանն առարկում ՆԱՏՕ-ի ծավալմանը

Նախորդ հրապարակումներում նշել եմ, որ Արեւմուտքը բազմիցս ընդգծել է, թե ՆԱՏՕ-ի դեպի Արեւելք ծավալումը ուղղված չէ Ռուսաստանի դեմ, առավել եւս որեւէ սպառնալիք չի պարունակում նրա համար:

Ընդունենք, թե այս պնդումները միանգամայն անկեղծ են, եւ ՆԱՏՕ-ի ծավալումը ոչ թե կոնկրետ Ռուսաստանին «անկյուն կանգնեցնելու», այլ ողջ աշխարհը կառավարելու համար է արվում: Բայց հենց այս մտայնությունն էլ չափազանց վտանգավոր է ամբողջ աշխարհի, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանի համար: Հետեւաբար, ռուսների բավական հիվանդագին արձագանքը տվյալ խնդրին երիցս արդարացված է ու հասկանալի: Մոսկվան գիտակցում է, որ այսօր իր շուրջն օղակը սեղմելով, ՆԱՏՕ-ն ձգտում է վաղն իրեն դնել այնպիսի վիճակի մեջ, որ չհամարձակվի եւ չկարողանա որեւէ կերպ ընդդիմանալ աշխարհի «կառավարիչների» կամքին ու թելադրանքին: Այլ խոսքով, աշխարհի վաղվա «կառավարիչները» այսօր փորձում են հիմքեր ստեղծել, որպեսզի վաղը կայանալիք «նոր աշխարհակարգը», «նոր ու կայուն Եվրոպան» առաջնորդվի «կայունության» իրենց պատկերացումներով, իրենց արժեքներով: Իսկ դա արդեն բացահայտ բռնություն է, պարտադրանք, այլընտրանքի ընտրության իրավունքի կանխավ երաշխավորված բռնադատում: Ազատության զգացումի նկատմամբ այսպիսի բռնությունը, երբ նույնիսկ բխում է ամենաազնիվ նկրտումներից, չի կարող հակադրվելու, ըմբոստանալու, դիմադրելու ցանկություն չառաջացնել: Սա, կարծում եմ, դեպի Արեւելք ՆԱՏՕ-ի ծավալման ծրագրերի դեմ ռուսների հակառակության առաջին, թերեւս զուտ հոգեբանական պատճառն է:

Երկրորդը նույնպես հոգեբանության ոլորտին է վերաբերում: Որքան էլ համոզված լինենք, թե ՆԱՏՕ-ի ծավալումն ուղղակի սպառնալիք չի պարունակում իրենց երկրի անվտանգությանը, ռուսները հազիվ թե իրենց լավ զգան սեփական սահմանների երկայնքով երեկվա թշնամու եւ այսօրվա կասկածելի «բարեկամի» տանկերի տեղաշարժերի մոտալուտ հեռանկարից: Հաշվի առնենք, որ Ռուսաստանի սահմանները, Վարշավյան պայմանագրի եւ Խորհրդային Միության փլուզումից հետո բավական հեռացել են Մոսկվայից եւ այստեղից արդեն շատ ավելի ազդու է լսվելու սահմանագլխին պարեկող ՆԱՏՕ-ական տանկերի թրթուրների հնչյունը: Անախորժ հնչյունը, որն ամեն դեպքում առաջացնելու է անպաշտպանվածության զգացում: Ուստի ամենեւին պատահական չէ, որ ռուսական հասարակության իրարամերժ, անհամերաշխ, եթե չասենք նույնիսկ թշնամական, անխտիր բոլոր շերտերը զարմանալի միահամուռությամբ դեմ են արտահայտվում ՆԱՏՕ-ի դեպի Արեւելք ծավալման ծրագրերին: Այս խնդրում միեւնույն «լծասարքի» մեջ են հայտնվել դեմոկրատ Ելցինն ու համայնավար Զյուգանովը, ծայրահեղական Ժիրինովսկին ու «ինքն իր համար ճեմող» Լեբեդը, բանակի փլուզումը ողբացող Ռոդիոնովն ու Ստալինի դիմանկարներով աշխարհին «սարսափեցնել» փորձող Անպիլովը, նորահարուստներից մինչեւ ամենահետին աղքատը, որ թվում է աղբարկղներից օրվա ուտելիքը քչփորել-հանելուց բացի ուրիշ ոչնչով չի հետաքրքրվում...

Երրորդ պատճառն ավելի առարկայական է: ՆԱՏՕ-ի ծավալումով Ռուսաստանն անվերադարձ կորցնում է իր միջազգային ազդեցությունը ոչ միայն նախկին խորհրդային ազդեցությանը ենթակա մերձակա տարածքներում` Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում, այլեւ աշխարհում: Իսկ ազդեցությունը զուտ հոգեբանական, բարոյական հասկացություն չէ: Դա նախ եւ առաջ տնտեսական, ռազմական քաղաքական շահագրգռությունների մի բազմահանգույց հյուսվածք է, որի կորուստը ի վերջո հանգեցնում է ամենաուղղակի վնասների:

Մինչեւ այսօր էլ Խորհրդային Միության փլուզման պատճառների փնտրտուքներով իրենց ուղեղը ծանրաբեռնած մարդկանցից ոչ քչերը համոզված են, թե «երկրի վզին նստած էին բազմաթիվ «ծծողներ», սկսած Կուբայից վերջացրած Վիետնամով, որոնց կերակրել-պահելը քամեց ԽՍՀՄ-ի հյութերը»: Միամիտ պատկերացում: Խորհրդային օգնությունը իր ազդեցությանն ենթակա երկրներից եւ ոչ մեկին անվերադարձ եւ անվարձահատույց չի եղել: Դրանից նա մշտապես ստացել է ամենաուղղակի տնտեսական օգուտ` արտահայտված ամերիկյան դոլարներով: Ճիշտ այնպես, ինչպես սակայն բազմապատիկ ավելի օգուտներ էր ստանում ԱՄՆ-ը` օգնելով հակառակ «ճամբարի» երկրներին, ինչպես որ հիմա մեզ է օգնում: Այլ հարց է, որ ԽՍՀՄ-ը չհասցրեց ետ ստանալ իր տրամադրած օգնությունների ամբողջ օգուտը: Ճիշտ այնպես, ինչպես ԱՄՆ-ը նորանկախ երկրներին այսօր իր տրամադրած օգնությունների օգուտը դեռ չի ստանում: Բայց դա այսօր: Վաղը հավելորդով վերադարձնելու ենք մեր ստացած ամեն կիլոգրամ հացի ու լոբու, ամեն լիտր ձեթի դիմաց, դա կասկածից դուրս է: Եվ բնական էլ է: ԱՄՆ-ը մեր հորեղբոր տղան չէ, առավել եւս հորեղբայրը: Ռուսաստանն էլ, անշուշտ, որեւէ մեկի հորեղբայրն ու հորեղբորորդին չի եղել եւ չէ: Եվ նա այսօր չի կարող խաղաղ հանդուրժել այն բանին, որ կամաց-կամաց իր ազդեցությունն ընկնում է աշխարհում, իսկ ԱՄՆ-ինը բարձրանում, որն առանց այն էլ շատ ավելի բարձր էր նույնիսկ ԽՍՀՄ-ի գոյության ժամանակաշրջանում:

Ռուսների այս «խանդը» առավել հիվանդագին է դրսեւորվում «մերձակա արտասահմանի» երկրների վերաբերմամբ: Ուժ եւ կարողություն չունենալով դիմակայելու իր դիրքերի թուլացմանը համաշխարհային մասշտաբով, Ռուսաստանն անշուշտ իբրեւ «մինիմում ծրագիր» ձգտում է չկորցնել ազդեցությունը գոնե նախկին խորհրդային հանրապետություններում: Ահա ինչու Մոսկվան այդքան անթաքույց թշնամանքով արձագանքեց ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանայի շրջագայությանը Մոլդովայով ու Անդրկովկասով: Փետրվարի 28-ին Լոնդոնում գտնվող Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովը հրապարակայնորեն մեղադրեց Արեւմուտքին, թե նա փորձում է «խափանել նախկին խորհրդային երկրների ինտեգրացման գործընթացները»: Ընդսմին նա հայտարարեց, թե «նախկին ԽՍՀՄ երկրների նոր ինտեգրացիան անխուսափելի է», դրանով իսկ զգուշացնելով ում հարկն է, որ Մոսկվան չի հանդուրժի առնվազն այս տարածքն իր ազդեցության տակ պահելու նկատմամբ որեւէ ոտնձգություն:

Սակայն ի՞նչ կարող է ձեռնարկել Մոսկվան ՆԱՏՕ-ի դեպի Արեւելք ծավալման ծրագրերի դեմ:

Այս հարցին` հաջորդ հրապարակման մեջ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Սիրիա. Նախագահական աթոռի ժառանգորդը նշանակվա՞ծ է

Արդեն քանի ամիս է Սիրիայի վարչակազմը տարփողում է նախագահ Հաֆեզ ալ Ասադի կրտսեր որդու Բախարի «իշխանության վերելքը»: 1994-ին հանկարծամահ եղած ավագ որդու տեղը թափուր էր: Մեծ Բրիտանիայում կրթություն ստացած ակնաբույժ Բախարը, որն, ասում են, խստապահանջ ու գաղտնապահ մարդ է, ներկայանում է իբրեւ օրինական հաջորդ: Սիրիայի դեսպանություններն անգամ ստացել են նրա դիմանկարը երեւելի տեղերում «ազդարարելու» համար: Վարչակազմը ջանքեր է գործադրում մեկուսացնելու նրանց, ովքեր կարող են «ստվերել» «իրավահաջորդին»:

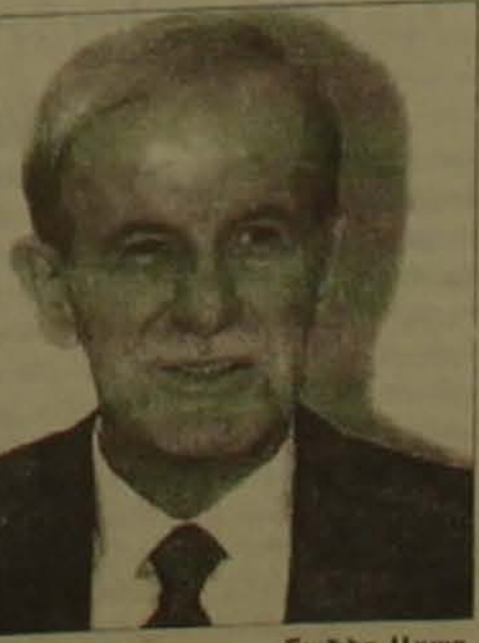

Հաֆեզ Ասադ

Վերջերս «հեռացվել է» Ռիֆաթ ալ Ասադը, որը 1983-ին փորձել է իշխանության գլուխ գալ: Պատժամիջոցներ են ձեռնարկվում վարչակազմի այն բարձրաստիճան պաշտոնյաների որդիների դեմ, որոնց մեջ են փոխնախագահ Աբդել Հալիմ Խադամը եւ պաշտպանության նախարար Մուստաֆա Թլասը` կոռուպցիայի մեջ մեղսակից լինելու համար: Սակայն Հաֆեզ Ասադի 32 տարեկան որդին չի կարող նրան հաջորդել, քանի որ այդ իրավունքին կհասնի միայն 40 տարեկանում: Բայց ո՞վ գիտի, գուցե հնարավոր լինի սահմանադրության «լրացման» պարագայում...

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ

Թուրքիան փորձում է զենքի առեւտրում Ռուսաստանին շանտաժի ենթարկել

Ռազմական տեխնիկայի միջազգային շուկայում Ռուսաստանի մրցակիցները շարունակում են առավելագույն ջանքեր գործադրել, որպեսզի ձախողվի վերջին ժամանակների ամենաաղմկալի գործարքը` ռուսաստանյան C-300 զենիթահրթիռային համալիրների առաքումը Կիպրոսին: Քանի որ Թուրքիայի եւ ԱՄՆ-ի ուղղակի ճնշման փորձերը տեսանելի արդյունք չտվեցին, ընթացքի մեջ դրվեցին ավելի նուրբ խարդավանքներ. թուրքական կողմը փորձում է խաղալ ներքին ռուսաստանյան որոշակի հակասությունների վրա, որոնք նկատվում են սպառազինության արտահանման համակարգում:

Լրատվական միջոցների տվյալներով, վերջերս Անկարայում տեղի ունեցան գաղտնի բանակցություններ, որտեղ քննարկվեց Թուրքիային ռուսաստանյան «Կալաշնիկով» ավտոմատներ վաճառելու հնարավորությունը: Բանակցություններում ռուսաստանյան կողմը ներկայացնում էին «Իժմաշ» բաժնետիրական ընկերության եւ «Կալաշնիկով» ընկերության ներկայացուցիչները, իսկ թուրքականը` ԱԳՆ պաշտպանության նախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյաները:

Չնայած գաղտնիությանը, որով պատված էր այդ հանդիպումը, հայտնի է, որ երկու կողմն էլ գոհ մնացին: Ամեն ինչից երեւում է, որ բանակցությունները վերաբերում էին AK-101 եւ AK-102 ավտոմատները Թուրքիա առաքելուն, որոնք իրենց տրամաչափով համապատասխանում են հրաձգային զենքի նատոյական չափանիշներին: Ընդ որում թուրքերը Ռուսաստանին առաջարկում են առաջին փուլում Թուրքիա առաքել ավտոմատներ, այնուհետեւ` միայն նրանց բաղկացուցիչ մասերը, այն հաշվով, որ հետագայում թուրքական կողմը լիովին անցնի «Կալաշնիկովի» ինքնուրույն արտադրմանը` արտոնագրով: Սակայն Ռուսաստանի համար այդպիսի շահավետ համագործակցությունը Թուրքիան առանց քաշվելու կապում է Կիպրոսին C-300-ների վաճառքից հրաժարվելու հետ` հայտարարելով, որ հակառակ դեպքում Թուրքիան կարող է հրաձգային զենք գնելու եւ արտադրելու գործարք կնքել Իսրայելի, Բելգիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի կամ ԱՄՆ-ի հետ, որոնք վերջերս նույնպես շահագրգռվածություն դրսեւորեցին:

Մոսկովյան փորձագետները ռուս-թուրքական գործարքը նվազ հավանական են համարում եւ այդ բանակցությունները կապում են նախեւառաջ ռուսաստանյան ռազմարդյունաբերական համալիրի վրա կողմնակի ճնշման փորձի հետ, թեպետ սկզբունքորեն Թուրքիան իրոք ՆԱՏՕ-ի առաջին երկիրն է, որը մի քանի տարի առաջ սկսեց Ռուսաստանից զենք գնել` այդ թվում ռազմա-տրանսպորտային ուղղաթիռներ, զրահամեքենաներ եւ այլն` ազգային ժանդարմերիայի ստորաբաժանումների համար:

Հ. Լ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բորիս Ելցինը մարտին կմեկնի Հելսինկի, ապրիլին` Գերմանիա

7 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Այսօր հայտնի դարձավ, որ ապրիլի 17-18-ին կայանալու է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի պաշտոնական այցը Գերմանիա: Համաձայն պաշտոնական լրատվության, այցելության ընթացքում Ելցինը եւ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլը քննարկելու են ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման ու երկկողմանի հարաբերություններին առնչվող հարցեր: Հիշեցնենք, որ մարտի 19-20-ին Հելսինկիում կայանալու է Բորիս Ելցինի հանդիպումը ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ:

Հանրապետականները պահանջում են Սպիտակ տան նվիրատվությունների հետաքննություն

7 ՄԱՐՏ, VOA Հանրապետականները ԱՄՆ-ի Կոնգրեսում պահանջում են, որ Միացյալ Նահանգների արդարադատության նախարար Ջանեթ Ռինոն հատուկ քննիչ նշանակի Սպիտակ տան նախագահական ընտրարշավի օգտին կատարված անօրինական նվիրատվությունների ստացման դեպքերը բացահայտելու համար: Վարչակազմի ներկայացուցիչները հինգշաբթի օրը հայտնեցին, որ առաջին տիկին Հիլարի Քլինթոնի գրասենյակի վարիչը Սպիտակ տանը 50 հազար դոլարի նվիրատվություն է ընդունել: Սպիտակ տունը շարունակում է պնդել, որ տվյալ դեպքում օրենքը չի խախտվել: Սակայն օրենքը դաշնային ծառայողներին արգելում է միջոցների հավաքման գործով զբաղվել կամ էլ նվիրատվություններ ընդունել դաշնային հիմնարկություններում, այդ թվում նաեւ Սպիտակ տանը գտնվելու ժամանակ:

Մրցույթ լրագրողների համար

ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնի երեւանյան գրասենյակը հայտարարում է մամուլի բնագավառում տարեկան առաջին մրցույթ, նվիրված մայիսի 3-ին նշվող Մամուլի ազատության միջազգային օրվան: Մրցանակը տրվելու է Հայաստանում մամուլի ազատության գաղափարը արտահայտող լավագույն հոդվածի համար: Հեռարձակող լրատվական միջոցների բնագավառում նմանատիպ մրցանակ կտրվի ս. թ. նոյեմբերի 21-ին, Հեռուստատեսության համաշխարհային օրը, որի մասին կհայտնենք ավելի ուշ:

1997 թ. մրցույթը ընթանալու է երեք կարգով.

1. **Մարդն ու հասարակությունը** թեմայով հասարակական հնչողություն ունեցող հոդված

2. **Լրագրողական հետաքննություն** ոճի հոդված

3. **Հայաստանը տնտեսական անցումային փուլում** թեմայով հոդված:

Մեկ հազար դոլար հատուկ մրցանակ լավագույն հոդվածի համար սահմանել է ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը:

Լրագրողները կարող են մինչեւ 1997 թ. ապրիլի 15-ը ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժին ներկայացնել մեկից երեք հոդված, որոնք լույս են տեսել 1996 թ. ապրիլի 15-ից հետո:

1997 թ. մարտի 17-ին, ժամը 10:00 ՄԱԿ-ի գրասենյակում հրավիրվում է այս մրցակցությանը նվիրված կոնֆերանս: Զանգահարել ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժին

56-02-12 հեռախոսահամարով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Եվգենի Սիդորով. Ուրախ եմ, որ կրկին ոտք եմ դնում Հայաստանի արքազան հողին

ՌԴ մշակույթի նախարարը ժամանեց Երևան

Ռուսաստանի ու Հայաստանի, Հայաստանի ու Ռուսաստանի մշակութային առնչությունները միշտ կազմել են մեր մշակութային պատմության նշանավոր էջերից մեկը, հայտարարեց Ռուսաստանի Դաշնության մշակույթի նախարար Եվգենի Սիդորովը, որը երեկ եռօրյա պաշտոնական այցով ժամանեց Երևան: Նախարարը բանակցություններ կվարի Հայաստանի մշակույթի, երիտասարդության հարցերի ու սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանի հետ: Վերջին 2-3 տարիների ընթացքում այդ հարաբերությունները վերականգնվել են, մասնավորապես տեղի ունեցան Ռուսաստանում հայ մշակույթի օրեր, Ռուսաստանի մշակույթի օրերը Հայաստանում, նշեց նա մեզ տված հարցազրույցում:

Ես գրող եմ և այստեղ շատ բարեկամներ ունեմ ինչպես ավագ սերնդի գրողների Գևորգ Էմինի սերնդի, այնպես էլ միջին սերնդի Հրանտ Մաթևոսյանի սերնդի շրջանում, շարունակեց Եվգ. Սիդորովը: Ուրախ եմ, որ կրկին ոտք եմ դնում Հայաստանի արքազան հողին, ասաց նա:

Նախարարը հայտնեց, որ այցի ընթացքում կստորագրվի երկու պետությունների մշակույթի նախարարությունների 1997–98 թթ. համագործակցության արձանագրություն: Ցուցահանդեսներ, ներկայացումներ կփոխանակենք, ամեն ինչ կընթանա, ինչպես պատշաճ է երկու եղբայր ժողովուրդներին, որոնց միավորում են պատմության բազում էջեր, ընդգծեց ՌԴ մշակույթի նախարարը:

Օրվա երկրորդ կեսին Եվգ. Սիդորովն ու Ա. Սմբատյանն այցելեցին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին, ուր նրանց ընդունեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Առաջինը: Երեկոյան հյուրը եղավ ՀՀ Ազգային ժողովում, ուր զրույց ունեցավ Բաբկեն Արարքցյանի հետ: ՌԴ նախարարի այցի ծրագրում նախատեսված է ընդունելություն ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի մոտ, հանդիպում Հայաստանի ռուսական համայնքի ու հայ մտավորականության ներկայացուցիչների հետ, այցելություններ Սերգեյ Փարաջանովի տուն-թանգարան, Մատենադարան, Երևանի ռուսական արվեստի թանգարան, ուղևորություն Գառնի ու Գեղարդ: Այսօր ժամը 13-ին ընդունելություններ՝ տանը կկայանա հյուրի մամուլի ասուլիսը:

ՌԴ մշակույթի նախարարի հետ ժամանել են «Մոսկովյան Կրեմլ» պետական պատմամշակութային արգելոցի գլխավոր տնօրեն Իրինա Ռոդիմցևան, ՌԴ մշակույթի նախարարության միջազգային մշակութային կապերի վարչության Բալթիայի ու Անդրկովկասի երկրների բաժնի պետ Օլեգ Պոխանովը, ՌԴ մշակույթի նախարարության միջազգային մշակութային կենտրոնի գլխավոր տնօրեն Սուրեն Շահումյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՎՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

ՄՈՍԿՎԱ

Զուրաբ Ծերեթելիի քանդակները մոսկվացիներին դուր չեն գալիս

Վրաց քանդակագործ Զուրաբ Ծերեթելու բազմաթիվ քանդակները զարդարում են շատ քաղաքներ և նույնիսկ ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանը: Ծերեթելին ունի նախկին ԽՍՀՄ-ի գրեթե բոլոր բարձր կոչումները և պարգևները. ԽՍՀՄ ժողովրդական նկարիչ, Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս, ԽՍՀՄ գեղարվեստի ակադեմիայի իսկական անդամ, պրոֆեսոր, Լենինյան և Պետական մրցանակների դափնեկիր: Վերջին տարիներին Ծերեթելին ապրում և ստեղծագործում է Մոսկվայում: Քանդակագործի հանդեպ բարեհաճ են քաղաքապետարանում, հատկապես քաղաքապետ Յուրի Լուժկովը նրան մեծ հնարավորություն է տալիս Ռուսաստանի մայրաքաղաքը զարդարելու իր գործերով, որը սակայն վերջերս Մոսկվայում բողոքների պատճառ դարձավ: Մոսկվացիներից շատերը դեմ են մայրաքաղաքի «ծերեթելիացմանը»:

Երիտասարդական մի քանի կազմակերպություններ որոշեցին կազմակերպել «քաղաքային հանրաքվե Զուրաբ Ծերեթելիի հուշարձանների» ճակատագրի մասին:

Օրերս 86 երիտասարդներ հավաքվել էին գրականության թանգարանում նախաձեռնող խումբ ստեղծելու, հանրաքվեի անցկացման համար հարյուր հազար ստորագրություն հավաքելու նպատակով: Բացի դրանից նրանք դիմեցին մոսկովյան հայտնի պատկերասրահի սեփականատեր և «Մեր կարծիքը» երիտասարդական մշակութային հիմնադրամի խնամակալական խորհրդի նախագահ Մարատ Գելմանին, ում հանրաքվեի գաղափարը չափազանց դուր եկավ: Գելմանը և «Երիտասարդական համերաշխություն» ազատական միության և ուսանողների անկախ արհմիությունների ակտիվիստները լրագրողների կենտրոնական տանը ասուլիս կազմակերպեցին:

Կիսավարտ «Պետրոս Մեծ»-ը

Քաղաքացիներին, որոնց «ոչ ոք չէր հարցրել, թե նրանցից պե՞տք են մոնումենտալիստի հսկայական մտահղացումների հրեշավոր արդյունքները», առաջարկվում է երեք հարց: Նախևառաջ, համաձա՞յն են, որ Պետրոս I-ի հուշարձանը, Պոկլոննայա սարի «Ժողովուրդների ողբերգությունը» և Մանեժ հրապարակի հեքիաթային պերսոնաժները փչացնում են Մոսկվան: Երկրորդը, համաձա՞յն են, որ Մոսկվայում հուշարձանների կանգնեցման և համապատասխան նախագծերի ընտրության համար անհրաժեշտ է ստեղծել մշտապես գործող հասարակական խորհուրդ «մշակույթի և արվեստի առնվազն 15 գործիչներից»: Այդ խորհրդի կազմը և գործունեության կարգը պետք է որոշի Քաղաքային դուման: Եվ երրորդը, մոսկվացիները ցանկանու՞մ են ապամոնտաժել արվեստի վերոհիշյալ ստեղծագործությունները:

Արժե նշել, որ գլուխգործոցների ցուցակը լրիվ չէ, այլ սահմանափակված է միայն այն պատճառով, որ նշված քանդակները հայտնվել են «արքազան» տեղերում:

Համաձայն պրն Գելմանի, հանրաքվեի նախաձեռնողները շատ են ցանկանում մոսկվացիներին օրինական հնարավորություն տալ կանգնեցնել անսանձ մոնումենտալիստին, որի տաղանդն արդեն դադարել է քննարկման առարկա լինելուց, և խոսքը միայն նրա արտադրական հնարավորությունների մասին է, ինչպես նաև քաղաքի ֆինանսական հնարավորությունների:

Անհրաժեշտ է նշել, որ ձեռնարկի հաջողության համար պահանջվում է մոսկվացիների մոտավորապես քառորդի մասնակցությունը: Դժբախտաբար, նշում է Մոսկվայի ազդեցիկ թերթերից մեկը, քիչ հավանական է, որ մոսկվացիներից գրեթե երեք միլիոնը հետաքրքրվեն հանրաքվեով: Հանրաքվեի անհաջողության դեպքում մնում է սպասել վարպետի նոր վիթխարի գործերին:

Ծերեթելու նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը արձագանք գտավ Թբիլիսիում: Վրաստանի նախագահ Շևարդնաձեն այն համոզմունքը արտահայտեց, որ «եթե Ծերեթելին Իվանով լիներ, նրա շուրջը այդպիսի աղմուկ չէր առաջանա, իսկ նրա «Պետրոս Մեծ» հուշարձանը «արվեստի այնպիսի ստեղծագործություն է, որ կբռնի պատմության քննությունը»:

ՀԵՆՐԻԿ ԼԵՎՈՅԱՆ

ՄՐԱԾՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանը կմասնակցի ԱՄՆ գրողների կոնֆերանսին

Տրենտոնի Նյու Ջերսի քոլեջում ապրիլի 17-ին նախատեսված Ամերիկայի գրողների 16-րդ տարեկան կոնֆերանսին գիտաֆանտաստիկ ժանրի վարպետ Ռեյ Բրեդբերիի, 13 վեպերի հեղինակ և Պուլիցեր մրցանակի դափնեկիր Չառլզ Սիմիկի, Ասկոլդ Մելնիչուկի, ինչպես նաև այլ ճանաչված գրողների, լրագրողների և հրատարակիչների կողքին մասնակցելու է նաև հայազգի տաղանդավոր բանաստեղծուհի և թարգմանչուհի Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանը, որն իր բանաստեղծությունները կարդալուց բացի, անցկացնելու է ընդհանրապես բանաստեղծության հարցերին նվիրված երկժամյա նիստը: Առանձին նիստեր գումարվելու են գեղարվեստական գրականության, լրագրության և հրատարակչական հարցերի շուրջ քննարկումներ անցկացնելու համար: Կոնֆերանսի կազմակերպման տնօրենն է Ջին Հոլանդերը: Այս մասին է հաղորդում «Արմինըըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը ավելացնելով, որ փետրվարի 26-ին ամերիկացի բանաստեղծուհի Կարոլայն Ռայթի և կենսագիր Ռոբերտա Ռիդերի հետ համատեղ Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանը Ուոլթհեմի (Մասաչուսեթս) Բրանդես համալսարանում մասնակցել է «Բանաստեղծությունը և քաղաքականությունը» միջոցառմանը, որի ընթացքում նա ներկայացրել է 8–20-րդ դարի հայ բանաստեղծուհիների՝ շատերի թվում նաև Շուշանիկ Կուրղինյանի, Մարո Մարգարյանի, Անահիտ Պարսամյանի, Սիլվա Կապուտիկյանի, Սանյա Հովհաննիսյանի ստեղծագործությունները:

Ռոբերտա Ռիդերը ներկայացրել է Ախմատովայի հակաստալինյան բանաստեղծությունները:

Հ. Ռ.

«Բնօրրան» հանդեսի նոր համարները

Երկրորդ տարին է, ինչ լույս է տեսնում Հայաստանի Հանրապետության հայրենակցական միությունների խորհրդի «Բնօրրան» հանդեսը: 1996 թ. 3–4 միացյալ համարները բացվում են հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի «Մեր ժողովուրդը արժանի է ապրել, ինչպես ապրում են աշխարհի բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը» խոսքով:

«Չենք սխալվել» խորագրի տակ տպագրվել է Իգնատիոս Մարտիրյանի «Արժանավոր հոր արժանավոր որդին» հոդվածը, ուր խոսվում է բազմավաստակ հայր, «Մուսալեռ» հայրենակցական-բարեգործական միության հիմնադիր, անշահախնդիր ու բեղմնավոր գործիչ Հակոբ Տեր-Պետրոսյանի մասին: «Նրա տունը մշակութային ու հայրենասիրական մթնոլորտով էր հագեցած, գրում է հոդվածագիրը, բարձրագույն կրթությամբ հինգ զավակները, մշտապես և հյուրընկալ տան մայրը ավելի էին զարդարում այդ մթնոլորտը:

Մեծ հայրենադարձության 50-ամյակին են նվիրված Հ. Ճղլյանի, Գ. Գյումջյանի, Դ. Գայթակյանի, Մուսա լեռան ավանդական տոնախմբությանը նվիրված հոդվածները: Համարի լավագույն նյութերից է անվանի գրող, պատմաբան Հայկ Խաչատրյանի «Կիլիկյան Հայաստանի երևելիները» պատմվեպը, և ուրիշ բազմաբնույթ նյութեր, լուսանկարներ:

Սփյուռքահայ մեծանուն բարերար Ալեք Մանուկյանի, աշխարհահռչակ գիտնական Վիկտոր Համբարձումյանի, «Նոր Կյուրին» հայրենակցական միության նախագահ Հակոբ Ճղլյանի, արձակագիր, հրապարակագիր Գևորգ Դևրիկյանի մասին մահախոսականները ներկայացված են «Մեր կորուստները» բաժնում:

Հանդեսի վերջում տպագրված են նախագահական և հայրենակցական գրադարաններին վերաբերող տվյալները:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒԼՈՒՅԱՆ

«Ուկրաինա» բարեգործականի երեկոն՝ Տարաս Շևչենկոյի հիշատակին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուկրաինայի մեծ զավակ Տարաս Շևչենկոն ոչ միայն ծանոթ էր հայերին ու նրանց մշակույթին, այլև ունեցել է հայ ուսուցիչ, ի դեմս մեծանուն նկարիչ Ռուստեմ Յանի, որից գեղարվեստի դասեր է առել: Այս մասին հիշատակվեց մարտի 9-ին Թումանյանի անվան տիկնիկային թատրոնում կայացած երեկոյի ժամանակ, որը նվիրված էր Տարաս Շևչենկոյի ծննդյան 183-րդ տարեդարձին: «Շևչենկոն և հայ իրականությունը» գրական-երաժշտական կոմպոզիցիային մասնակցեցին բեմի անվանի վարպետներ, պատանի արտիստներ:

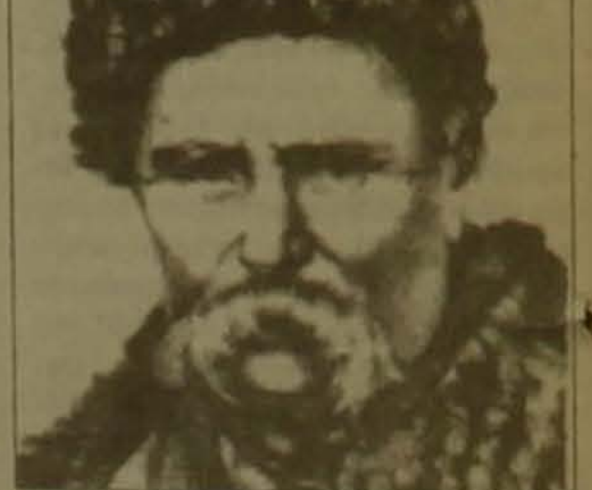

«Ուկրաինա» բարեգործական հիմնադրամի նախաձեռնած երեկոյին մասնակցեցին և հայ-ուկրաինական մշակութային ավանդական կապերի մասին խոսեցին ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը և ուրիշներ:

ԳՅՈՒՄՐԻ

Դեյվիդ Միլլերի անվան մրցանակ դպրոցում

Գյումրու Ջորջ Բայրոնի անվան անգլերենի խորացված ուսուցմամբ միջնակարգ դպրոցը, որը 88-ի երկրաշարժից հետո կարճ ժամկետում կառուցվել է բրիտանական կառավարության աջակցությամբ և բացվել այն ժամանակվա վարչապետ Մարգարետ Թետչերի մասնակցությամբ, ուսման մեջ առավել աչքի ընկած աշակերտների համար սահմանել է Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Դեյվիդ Միլլերի անվան մրցանակ: Նման առաջին մրցանակները դպրոցում հանձնեց դեսպան պրն Միլլերը, որը Գյումրի էր ժամանել ոչ պաշտոնական այցով, ՀՀ-ում իր դիվանագիտական առաքելությունն ավարտելու առիթով: Սա դեսպանի առաջին այցը չէր դպրոց:

Բայրոնի անվան դպրոցի շենքը, շահագործվելով արդեն մի քանի տարի, այժմ նորոգման և այլ հոգսեր ունի: Դեռ նախորդ այցի ժամանակ պրն Միլլերը հույս է հայտնել, որ իր երկիրը հնարավոր աջակցություն ցույց կտա նաև այդ հարցերում:

Գ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
Մարզական

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Բնությունը վատ եղանակ չունի»

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնության 13-րդ տուրից հետո հետաձգված հանդիպումների թիվն ավելացավ

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնությունը կարծես թե աստիճանաբար փորձում է հունի մեջ մտնել: Սակայն բնության քմահաճույքը եւ հանրապետության ֆուտբոլային (եւ ոչ միայն) տնտեսությունում տիրող իրավիճակը ամեն կերպ խոչընդոտում է ազգային առաջնության բնականոն ընթացքը: Հանգստյան օրերին կայացած բարձրագույն խմբի մրցաշարի 13-րդ տուրը կրկին խորհելու առիթ տվեց: Նախատեսված 5 հանդիպումներից կայացան ընդամենը 3-ը (ոչ վաղ անցյալի բառապաշարով ասած՝ պլանը կատարվեց 60 տոկոսով): Իհարկե բնության օրենքների դեմ, ինչպես ասում են, չես գնա: Բայց ամեն ինչ բնության վրա բարդելն էլ սխալ է: Այդ իսկ պատճառով սկսենք աշխարհագրությունից: Սովորաբար տաք ժամանակաշրջանը Հայաստանում սկսվում է ապրիլի սկզբից եւ տեւում մինչեւ հոկտեմբերի վերջը: Այդ ընթացքում դրսում մարզական միջոցառումներ (այդ թվում եւ ֆուտբոլային հանդիպումներ) անցկացնելու համար գրեթե իդեալական պայմաններ են ստեղծվում: Ուզենք թե չուզենք, բայց Հայաստանի կլիման էապես տարբերվում է եվրոպականից եւ այս առումով իմ կարծիքով սխալ է ազգային առաջնությունը անցկացնել հին աշխարհամասի երկրների մրցակարգով (աշուն-գարուն): Այդ են ապացուցում նաեւ գարնանային մրցաշրջանի երկու տուրերը: Արդեն հետաձգվել են 3 հանդիպումներ, որոնցից երկուսը Գորիսում եւ Գյումրիում տեղացած առատ ձյան պատճառով: Ընդ որում, Գյումրիում չկայացած «Շիրակ»-«Փյունիկ» հանդիպումը ոչ միայն տուրի, այլեւ կարելի է ասել ողջ մրցաշրջանի կենտրոնական մրցամարտերից էր, որին անհամբերությամբ էին սպասում ֆուտբոլասերները: Թերեւս, նույնիսկ լավ է, որ այն տեղի չունեցավ, այլապես թիմերին դժվար թե հաջողվեր որակյալ ֆուտբոլ ցուցադրել անորակ խաղադաշտում: Ինչ վերաբերում է 13-րդ տուրի չկայացած մյուս հանդիպմանը («Ցեմենտ»-«Զանգեզուր»), ապա դրա պատճառը մրցավայր չժամանած գորիսեցի ֆուտբոլիստներն էին: Իսկ նրանց իր հերթին նորից «խանգարեց» բնությունը: Առատ տեղումները եւ սառնամանիքը փակել են «մեծ երկրի» հետ կապող ճանապարհը: Ինչպես ասում են, հետագա մեկնաբանությունները ավելորդ են: Ի դեպ, Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայից տեղեկացանք, որ «Ցեմենտ»-«Զանգեզուր» խաղը եւս ավելի ուշ կկայանա: Ավելորդ չէ նշել, որ մարդու եւ բնության համատեղ ջանքերով արդեն երկրորդ հանդիպումն է բաց թողնում Հայաստանի չեմպիոն «Փյունիկը»: 12-րդ տուրում նրանք պետք է հանդիպեին բանակային ֆուտբոլիստներին, սակայն ԲԿՄԱ-ի լուծարման հետեւանքով փյունիկցիները հաղթեցին առանց խաղի (նրանց 3-0 հաշվով տեխնիկական հաղթանակ շնորհվեց): Բացառված չէ, որ երեւանցի ֆուտբոլիստները հաջորդ տուրում էլ խաղադաշտ դուրս չգան, քանզի պետք է մեկնեն Գորիս հանդիպելու «Զանգեզուրին»: Ի՞նչ «կասի» այս անգամ «Նորին գերազանցությունը» բնությունը: Նրա խոսքը առավել «կարեւորվում» է նաեւ նրանով, որ «Փյունիկի» ֆուտբոլիստները Հայաստանի ազգային հավաքականի կորիզն են կազմում եւ մոտ մեկ ամսից աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի շրջանակում հանդիպելու են Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականին: Ի՞նչ մարզավիճակում նրանք կներկայանան առաջիկա պատասխանատու մրցամարտին: Կարծում եմ այս հարցերը մտահոգում են նաեւ հանրապետության ֆուտբոլային ղեկավարներին եւ հավաքականի մարզիչներին: Այս ձգձգված թեման ավարտելով, կուզենայի հիշեցնել հայտնի երգի բառերը. «Բնությունը վատ եղանակ չունի, պարզապես այն պետք է ընդունել ինչպես որ կա»:

Իսկ այժմ անցնենք 13-րդ տուրի հանդիպումների զուտ մարզական եւ վիճակագրական կողմին: Կենտրոնականը կարելի է համարել «Վան»-«Կոտայք» մրցախաղը: Այս երկու թիմերը հարեւաններ են մրցաշարային աղյուսակում եւ երկուսին էլ վերելք ապրելու համար օդի պես միավորներ են հարկավոր: Դժվարին խնդիրը պատվով կատարեցին «Վանի» ֆուտբոլիստները: Հանդիպումն անցավ գրեթե հավասար պայքարում: Առաջին խաղակեսում ՖԻՖԱ-ի մրցավար Կարեն Նալբանդյանը միայն մեկ անգամ դարպասի գրավում արձանագրեց: Խաղակեսում (10-րդ րոպեին) նպատակավոր դիրքից չվրիպեց Գագիկ Սիմոնյանը: Երկրորդ խաղակեսը կարծես թե առաջինի կրկնությունն էր: 57-րդ րոպեին Արա Ղազարյանը դիպուկ հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը: Աբովյանի ֆուտբոլիստներին միայն խաղավարտից երկու րոպե առաջ հաջողվեց կրճատել հաշվի մեջ եղած տարբերությունը: Գոլի հեղինակ դարձավ Մուշեղյանը:

Աշտարակի մարզադաշտում ուժերը չափեցին «Երեւանը» եւ «Արաբկիրը»: Այս թիմերը տրամագծորեն հակառակ խնդիրներ են լուծում: Երբ «Արաբկիրի» երիտասարդ ֆուտբոլիստներն այսօր փորձում են պահպանել իրենց տեղը բարձրագույն խմբում, ապա «Երեւանի» նպատակն է առավելագույնս անկորուստ հանդես գալ եւ ջանք գործադրել հասնելու եւ շրջանցելու չեմպիոնին ու այս առաջնության առաջատարին «Փյունիկին»: Հենց այս հանգամանքն էլ իր կնիքը թողեց մրցամարտի ընթացքի վրա: Արաբկիրցիները, որ նախորդ տուրում 0-10 հաշվով ջախջախիչ պարտություն էին կրել «Շիրակից», այս անգամ ավելի համախմբված էին խաղում եւ շուտով գրեցին մրցակցի հետ եւ խոշոր հաշվով հաղթանակ տանելու պատրանքը: Հարկ է նշել, որ «Արաբկիրի» կազմը զգալիորեն փոխվել էր նախորդ խաղի համեմատ: Իսկ նոր երիտասարդ եւ թերեւս անփորձ ֆուտբոլիստները պատվախնդրորեն էին տրամադրված եւ անսպասելիորեն լուրջ դիմադրություն ցույց տվեցին մրցակցին: Իսկ առաջին կեսում կողմերին այդպես էլ չհաջողվեց բացել հաշիվը: Ինչպես պարզվեց երկրորդ խաղակեսում, միայն պատվախնդրությունը բավական չէր արաբկիրցիներին աղմկոտ անակնկալ մատուցելու, հանդիպումը ոչ-ոքի ավարտելու համար: Իսկ «Երեւանին» միայն 68-րդ րոպեին հաջողվեց «կոտրել» քմահաճ մրցակցի դարպասը: Գնդակը դարպասն ուղարկեց Արմեն Մարկոսյանը: Միայն հանդիպման վերջին րոպեին «Երեւանի» ռմբարկու Տիգրան Եսայանին հաջողվեց ավելի «սոլիդ» հաշվով արտահայտել իր թիմի հաղթանակը: Տիգրանը կրկին հստակորեն իրացրեց 11 մ հարվածը: Ի դեպ, Եսայանը բավականին վճռական է սկսել գարնանային մրցաշրջանը եւ երկու հանդիպումներում արդեն 4 գոլի հեղինակ է դարձել, որոնցից 3-ը մրցակցի դարպասն է ուղարկել... 11 մետրանոցի նշանակետից:

Արմավիրի «Հոբելյանական» մարզադաշտում հանդիպեցին «Արարատը» եւ ՀՄՄ-ն: Առաջին խաղակեսը անցավ հավասար պայքարում: Խաղի 25-րդ րոպեին ՀՄՄ-ի ֆուտբոլիստները սուր հակագրոհով խոցեցին «Արարատի» պաշտպանությունը եւ Գրիգոր Մկրտչյանը դիպուկ հարվածով անակնկալի բերեց «Արարատի» դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանին: Բաց թողած գոլը «սառը ցնցուղի» ազդեցություն ունեցավ արարատցիների վրա եւ նրանք կրկնակի եռանդով նետվեցին առաջ ետ բերելու կորցրածը:

Ի դեպ, «Արարատի» խաղում «կարմիր թելով» անցնում է թիմի մարզիչ Արկադի Անդրեասյանի ձեռագիրը: Ի տարբերություն հայկական շատ թիմերի, «Արարատի» խաղաոճում պարզ երեւում են կոմբինացիոն խաղի տարրերը: Հնարավորի սահմաններում «Արարատի» ֆուտբոլիստները խուսափում են անիմաստ փոխանցումներից եւ գործողություններից, դրանով ավելի դիտարժան դարձնելով խաղը: Երկրորդ խաղակեսում զգացվում էր, որ ՀՄՄ-ի ֆուտբոլիստները փոքր-ինչ հոգնել են, մինչդեռ արարատցիները կարծես նոր էին «տաքանում»: Այս հանգամանքն էլ որոշեց խաղի ելքը: 57-րդ րոպեին տուգանային հրապարակի աջ եզրում Արթուր Քոչարյանը, ճիշտ կողմնորոշվելով խառը իրադրությունում, մոտ տարածությունից հավասարեցրեց հաշիվը: Դրանից հետո արարատցիները բազմիցս կարող էին առաջ անցնել հաշվի մեջ, բայց գնդակը համառորեն չէր հայտնվում ՀՄՄ-ի դարպասապահ Արարատ Ղազարյանի պաշտպանած դարպասում: Այնուամենայնիվ, 65-րդ րոպեին «Արարատի» ֆուտբոլիստները հստակորեն խաղարկեցին անկյունային հարվածը եւ փոխարինման դուրս եկած Սեդրակ Բաբայանը հաղթող դուրս գալով օդային «մենամարտում» հաղթանակ բերեց իր թիմին 2-1: Այս հաղթանակից հետո «Արարատը» տեղափոխվեց 3-րդ հորիզոնականին:

Առաջնության հաջորդ տուրի հանդիպումները կկայանան մարտի 15-ին եւ 16-ին:

Մրցաշարային աղյուսակ մարտի 11-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	12	10	2	0	38-2	32
2. Երեւան	13	10	1	2	36-12	31
3. Արարատ	13	9	1	3	33-13	28
4. Շիրակ	12	8	2	2	33-6	26
5. Ցեմենտ	12	7	3	2	24-12	24
6. Կոտայք	12	5	4	3	23-10	19
7. Վան	13	6	0	7	17-20	18
8. Ղարաբաղ	12	4	2	6	14-16	14
9. ՀՄՄ	13	3	1	9	13-34	10
10. Զանգեզուր	12	1	3	8	5-36	6
11. ԲԿՄԱ	13	1	1	11	10-29	4
12. Արաբկիր	13	1	0	12	6-61	3

Ռմբարկուները

Ա. Ավետիսյան «Փյունիկ» 17
Ա. Պետրոսյան «Շիրակ» 9
Ա. Կարապետյան «Երեւան» 8
Հ. Բերբերյան «Երեւան» 8
Ա. Նիկոլյան «Շիրակ» 7
Տ. Եսայան «Երեւան» 7
Մ. Հովհաննիսյան «Կոտայք» 6
Մ. Հայրբաբամյան «Ցեմենտ» 6

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Սպորտի «թագուհու» աստղերը ժամադրվել են Փարիզում

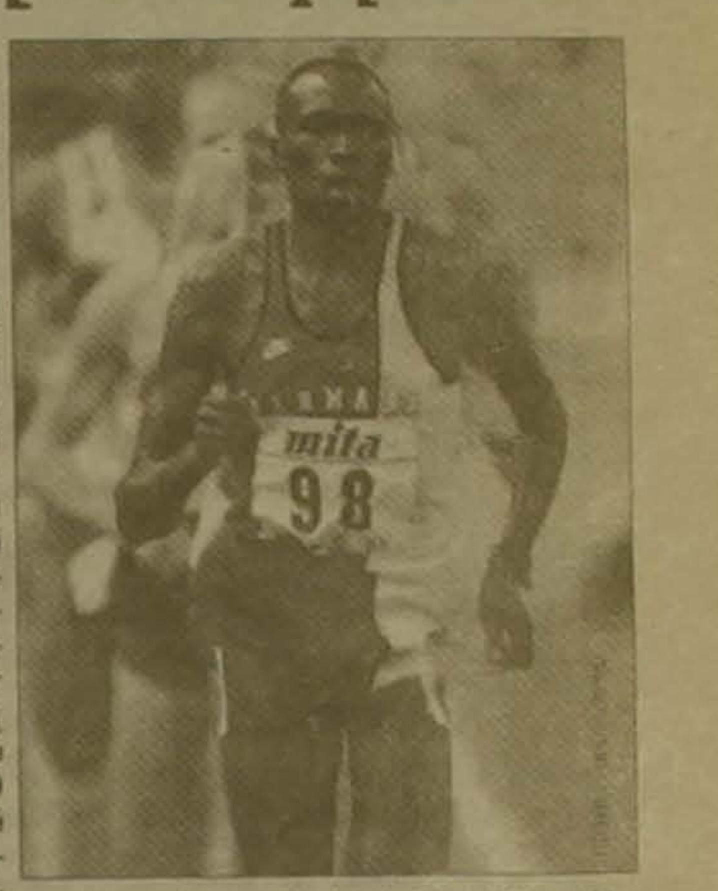
Աշխարհի չեմպիոն եւ ռեկորդակիր Ուիլսոն Քիփքեթերը

Փարիզի «Բերսի» մարզապալատում մեկնարկեց թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի ձմեռային առաջնությունը: Մրցումների առաջին օրը խաղարկվեց մեդալների չորս հավաքածու: Կանանց 60 մ վազքատարածությունում հաղթանակը տոնեց ամերիկուհի Գեյլ Դիվերսը: Նույն մրցատարածությունում տղամարդկանց պայքարում լավագույն արդյունքը ցույց տվեց Հունաստանի ներկայացուցիչ Հոռլանդոս Պապադիասը: Կանանց հնգամարտի մրցումներում ոսկե մեդալը նվաճեց գերմանուհի Սաբինա Բրաունին: Գնդի նետման հատվածում տղամարդկանցից գործիքն ամենահեռուն նետեց ուկրաինացի Յուրի Բելոնոգովը: ԱՊՀ մեկ այլ երկրի՝ Ղազախստանի ներկայացուցիչ Իգոր Պոտապովիչը իր թիմին ոսկե մեդալ բերեց ձողացատկի մրցումներում: Նա առաջին իսկ փորձից նվաճեց 590 սմ «գագաթը»: Այս մարզիկն արդեն չորս տարի է, ինչ ընտանիքի հետ բնակվում է Շվեդիայում եւ վերջերս մշտական բնակության թույլտվություն է ստացել: Այդ պատճառով փարիզյան հաջողությունը նրա համար կրկնակի արժեք ունի: Ան հույս է տալիս մարզիկին մոտ ժամանակներս սկանդինավյան այս երկրի քաղաքացիություն ստանալ: Չեմպիոնին 10 սմ զիջեց մեկ այլ հանրահայտ ձողացատկորդ, ռուսաստանցի Մաքսիմ Տարասովը:

Կանանց 4X400 մ փոխանցումավազքը նոր համաշխարհային ռեկորդով (3 րոպե 26,84 վրկ) առաջինը ավարտեց Ռուսաստանի հավաքականը: 1500 մ մրցատարածությունը բոլորից արագ հաղթահարեց արդեն 5-րդ տասնյակը բոլորած Եկատերինա Պոդկոպաեւան:

Իսկ Ռուսաստանի հավաքականին առաջին ոսկե մեդալը բերեց Իրինա Լոսովսկայան: Եռացատկի «թագուհին» իր լավագույն փորձում 15 մ 01 սմ արդյունք ցույց տվեց: Հեռացատկի հատվածում անվիճելի էր կուբացի Իվան Պեդրոսայի առավելությունը, որը հաղթահարեց «գրոսմայստերական» սահմանագիծը՝ 8 մ 51 սմ: Կանանց 200 մ մրցավազքում 22,76 վրկ արդյունքով հաղթեց հույն վազորդուհի Եկատերինա Կոքին:

Քենիացի, այժմ Դանիան ներկայացնող Ուիլսոն Քիփքեթերը 800 մ մրցատարածությունում հաղթող դարձավ 1 րոպե 42,67 վրկ արդյունքով եւ բարձրացրեց իր իսկ սահմանած աշխարհի ռեկորդը, որը գրանցել էր մի քանի օր առաջ նույն մրցաշարի նախնական փուլում:

Երրորդ տարին անընդմեջ

Եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկության վոլեյբոլի կանանց մրցաշարի եզրափակիչում, որ կայացավ Մոսկվայում, գլխավոր մրցանակը վիճարկեցին իտալական «Անտեզիտը» եւ ֆրանսիական ՎՊԿ «Օրիոն» ակումբների մարզուհիները: Հաղթելով երեք խաղափուլերում, իտալուհիները երրորդ անգամ անընդմեջ հասան բաղձալի երազանքին: Մրցաշարում երրորդ տեղը գրավեցին Մոսկվայի բանակային մարզուհիները, որոնք 3-1 հաշվով առավելության հասան ռումինական «Գրյուկ» թիմի նկատմամբ:

Ռուսներն ու ուկրաինացիները մրցակցությունից դուրս էին

Ուկրաինայի կանանց հավաքականը ճապոնիայի Նագանո քաղաքում անցկացված բիաթլոնի աշխարհի գավաթի խաղարկության նախավերջին փուլում հաղթեց 4x7,5 կմ փոխանցումավազքում: Ուկրաինացի բիաթլոնիստուհիները մրցատարածությունն անցան 1 ժամ 46 րոպե 7 վայրկյանում: Երկրորդ տեղը գրավեց ռուսական քառյակը, որի կազմում էին Նադեժդա Կոլանովան, Օլգա Մելնիկը, Աննա Վոլկովան եւ Օլգա Ռոմասկոն: Եռյակը եզրափակեցին Չինաստանի պատվիրակները: Ռուս տղամարդիկ իրենց թիմակցուհիներից ավելի հաջողակ գտնվեցին եւ գրավեցին առաջին հորիզոնականը: «Կրակող» դահուկորդները մրցաշրջանը կփակեն Նովոսիբիրսկում:

«Ֆորմուլա-1»-ում ուժերի վերաբաշխում է

Մելբուռնում մրցաշրջանը բացեցին «Ֆորմուլա-1»-ի ավտոարշավորդները. մեկնարկեց աշխարհի 48-րդ առաջնությունը: Դատելով առաջին մեկնարկից, ավտոսպորտի «թագուհու» տնտեսությունում ուժերի վերադասավորում է տեղի ունենում:

Անցյալ տարվա չեմպիոն, անգլիացի Դեյմոն Հիլը, որը հանդես է գալիս «Էրոուզ» թիմում, սահմանափակվեց ելույթով «տաքացնող» շրջանում: Ֆրենկ Ուիլյամսի գլխավոր հույս Ժակ Վիլնյովը պայքարից դուրս մնաց մրցավազքի գրեթե սկզբից: Բախումներից խուսափած եւ վերջնագիծ հասած 10 վարորդներից լավագույնն էր շոտլանդացի Դեյվիդ Կուլթհարդը: Նա վերջին չորս տարիների առաջին հաղթանակը բերեց «Մաքլարեն» թիմին: Երկրորդը վերջնագիծը հատեց «Ֆերարին»: Երրորդ արդյունքը ցույց տվեց ֆինն վարորդ Միկի Հակինենը, որը եւս «Մաքլարեն» թիմից է:

digitised by A.R.A.R.@

ARMEXPO

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻՆ...
ԴԱ ՁԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽՄԻՋՆ Է

Ցուցահանդեսների «Արմէքսպո» կենտրոնը (նախկին ԺՏՆՑ) մայիսի 22-ից հունիսի 1-ը կազմակերպում է Ձեր մասնակցությունը Կիպրոսի միջազգային 22-րդ ցուցահանդեսին: Ցուցահանդեսի թեման է. լայն սպառման ապրանքներ:

Ձեզ կընձեռվի ձեր ապրանքը համաշխարհային շուկայում ներկայացնելու, արտասահմանի գործարար շրջաններում շփվելու եւ Հայաստանում ներմուծումը զարգացնելու համար նոր գործընկերներ ձեռք բերելու գերազանց հեռանկար:

Պայմաններին ծանոթանալու համար դիմեցեք մեզ:

Ձեր տրամադրության տակ է «Արմէքսպո» կենտրոնը, Երեւան, Շիրակի 43:

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայ-ֆրանսիական Հայաստանի մենեջմենթի ՍԵՄԱ կենտրոնը մարտի 21-ից 26-ը կազմակերպում է դրակտիկ սեմինար «Վաճառք եւ բաշխում»: Մասնակիցները հնարավորություն կունենան ծանոթանալու Եվրոպայում վաճառքի կազմակերպման նորագույն ձեւերի եւ մեթոդների հետ: Մասնակից կազմակերպությունների խնդրանքով կկազմակերպվի խորհրդատվություն իրենց իսկ ձեռնարկություններում:

Սեմինարը կանցկացնեն ֆրանսիացի մասնագետները միաժամանակյա թարգմանությամբ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-51-94 հեռախոսահամարով
Հասցեն Հանրապետության 39, Հայաստանի Հանրապետության Առեւտրաարդյունաբերական պալատ

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ ֆրանսիական Ժիա ընկերության համատեղ ստեղծած Հայաստանի Մենեջմենթի ՍԵՄԱ կենտրոնը Մարտի 24-ին ժամը 17:00-ին ֆրանսիացի մասնագետների աջակցությամբ կազմակերպում է կոնֆերանս նվիրված Եվրոպայում վաճառքի կազմակերպման նորագույն ձեւերին եւ մեթոդներին:

Ցանկացողներին խնդրում ենք դիմել
Հանրապետության 39, ՀՀ Առեւտրաարդյունաբերական պալատ
Հեռախոս 56-51-94

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռախոսներ՝ 58-18-41, 52-30-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան Նորքի 5-րդ զանգվածում.
հեռ.՝ 64-88-85 63-03-47

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց սեփական տուն Նորքին Շենգավիթ թաղամասում, կից հողամասում ունի նաեւ առանձին կառուցված տան հիմքեր:
Հեռ. 48-91-64

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան, (ընդհ. մակ.՝ 95 քմ, բնակ. մակ.՝ 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում: Ունի վերնահարկ (45 քմ): Բն. ընդհ. մակ.՝ 140 քմ է: Գտնվում է Աջափնյակում Հանր. հիվանդանոցի մոտ.
Հեռ.՝ 581841, 342586

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:
ՀԵՌ. 25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

■ 3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում 70/50 քմ, ավտոտնակով:
Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ)
Հեռախոս՝ 22-42-68

«ԱՅԱՔՍ»
ՖԻՐՄԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ

Ամեն երկուշաբթի տուրիստական ուղեւորություն

ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ

հանելի ճամփորդություն,
շահավետ առեւտուր արեւելյան հարուստ շուկայում

Երկու շաբաթը մեկ անգամ կանոնավոր ուղիղ չվերթ

ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)

Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով

Մարտի 22-ից 28-ը տուրիստական ուղեւորություն

Կազմակերպվում է ավիատոմսերի վաճառք ԱՊՀ եւ բոլոր ուղղություններով:

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ.՝ 538845, 531573

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նիդեռլանդներում կայացող եվրոպական երկրորդ ինտերնացիոնալ բժշկական շուկայում բարձր տեղերին մասնակցելու համար գրքույթյան քույրերի, եղբայրների բժշկական քոլեջ ինստիտուտը ուսուցել է հրավեր:

Ինստիտուտի գիտական խորհուրդը նախատեսել է գերազանց առաջադիմությամբ 12 ուսանողների գործուղել Հոլանդիա եվրոպական տարբեր երկրների բժշկական հիմնարկներում աշխատանքի տեղավորելու նպատակով:

Գործուղման բոլոր ծախսերը ինստիտուտը վերցնում է իր վրա:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 52.52.34
ՌԵԿՏՈՐԱՏ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ) կաք նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան քաղաքի հեռախոսային ցանցի վերակառուցման և վերազինման աշխատանքները արդյունավետ զարգացնելու, նոր հեռախոսահամարի իրական պահանջարկը որոշելու նպատակով **«ԱրմենՏել»** համատեղ ձեռնարկությունը անցկացնում է նոր հեռախոսահամարներ տրամադրելու դիմումների ընդունման և հաշվառման գործընթացը: Դիմումների ձևերը կարող եք ստանալ և լրացնել (անձնագիրը պարտադիր է) Երևանի հեռախոսային ցանցի ԱՅԿ-ների բաժանորդների սպասարկման համապատասխան բաժիններում ժամը 9:00 - 16:30, ընդմիջում 12:00 - 13:00:

Հասցեները՝

* Բաժանորդների սպասարկման կենտրոնական բաժին Չարենցի 76, Երևան
* 55 / 57 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Չարենցի 76, Երևան
* 22 / 26 / 27 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Գյուլբեկյան 26, Երևան
* 23/24 / 25 / 28 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Բաբայան 29 (էլ. ցանցի հարևանությամբ)
* 61 / 62 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին Աճառյան 1նրբ. փող. N6, Երևան
* 45 / 47 / 47ա ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Նոր-Արեշ 5-րդ փող., 20 շենք, Երևան
* 52 / 53 / 56 / 58 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Նալբանդյան 28, Երևան
* 34 / 35 / 39 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Բաշինջաղյան 177, Երևան
* 42 / 44 / 46 / 48 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Հ. Հովսեփյան N 15, Երևան
* 72 / 73 / 74 / 77 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Օգանովի փող., Յարավ Արևմտյան թաղամաս (Ունիվերսամի մոտ) Երևան
* 63 / 64 / 65 ԱՅԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Ն. Ստեփանյանի 1, Նորքի 2-րդ զանգված

«ԱրմենՏել» ՅՁ
ԵՅՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

Դ Ի Մ Ո Ւ Մ No
Յեռախոսի տեղադրման վերաբերյալ

Դիմող ____________________
/Անուն, Ազգանուն/

Յասցե ____________________
Անձնագիր ____________________
/Սերիա, համար/

"____" ____________ 1997թ ____________
/Դիմողի ստորագրությունը/

Ս Տ Ա Ց Ա Կ Ա Ն

Դիմումի No ________ "____" ____________ 1997թ

ԵՅՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

Յայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը

Անգլերենի չորրորդ փուլ
Մարտի 17-ից մինչեւ ապրիլի 25-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Գործարար առաջարկների գրագրություն
Մարտի 18-ից մինչեւ ապրիլի 24-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 6-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

Զրուցաշրջություն
Ապրիլի 29-ից մինչեւ հունիսի 5-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

- *Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Յայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19ա սենյակում:*
- *Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:*
- *Դասընթացները կանցկացվեն Յայաստանի ամերիկյան համալսարանում:*

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՅԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՅԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՅԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան Երեւան-23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիւ 65 Պատվեր 69149 Պատուէր 534 Տպաքանակը 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան 10 03 1997 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@